

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 50 Din, za inozemstvo 100 D

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnistva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.347
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2.50, velik
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
a. Pri večjem o
naročilu popus
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljke in
dneva po prazniku

Mir in zaupanje v mir vodita našo politiko.

Marinkovičev ekspozé o zunanji politiki. - Krepro in odločno stališče priča, da ima zunanje vodstvo v rokah spreten mož. Naivečji dosedanji ekspozé.

Ljubljana, 23. novembra.

Nek diplomat je mislil, da je razodel svetu veliko skrivnost, ko je ugotovil naslednja dejstva: Italija in Jugoslavija sta stali neposredno pred oboroženim konfliktom. Tiranski pakt je bil začetek, umor Cene bega v Pragi signal. Albanija je že pod italijanskim protektoratom in njene investicije v tej deželi služijo edino le uvrščenju vojaškega položaja, da bi bil skok v Srbijo tem sigurnejši in zveza z macedonskimi revolucionarji tem hitrejša. Italija da hoče vojno; fašizem je nacionalni instinkt pognal do viška, armada in milica bosta koncem leta predstavljali eno najbolj oboroženih moči v Evropi. In dočim ima Jugoslavija komaj 17 tehnično popolnoma opremljenih divizij, jih ima Italija 72, in 15 krat močnejše zračno brodogrje, večje železniško omrežje in tehniko. Z oboroževanjem bo Italija l. 1928. takorekoč že v krizi, ker bo kulminirala in torej hoče po nemškem zgledu iz l. 1914. prehiteti nasprotnika, predno se pripravi. Odtod hrup in vik, ko sta se zblizala in združila Belgrad in Pariz.

Mi vsi vemo, da ti podatki niso daleč od resničnosti, da jih pri nas vsakdo zna že na pamet. Če jih navajamo, imamo vzrok v tem, ker se hočemo živjeti v situaciji, v kateri je dal naš zunanji minister svoj ekspozé, v katerem je mnogo govoril, a navidezno ničesar povedal.

Pravimo, da navidezno; v resnici mnogo, če njega govor spopolnimo z Markovičev celotno zunanjepolitično zamisljivo, katero je v ostalem možno razbrati med vrsticami in to bi bilo:

Balkan balkanskim narodom, v boj za idejo balkanske zveze in za zvezo s tistimi državami, ki imajo resno voljo in dovolj moči obstoječe stanje balkanskih držav ohraniti. Ta primaren smisel ima sklenjena francosko-jugoslovanska pogodba, ki ima v sebi začetek tiste brvi, ki vodi iz Belgrada v Sofijo, Tirano, Atene in Budimpešto na podlagi načela svobodnih dogovorov in nevmešavanja v notranjosti teh držav.

Marinkovič gre dosledno. Takoj po prihodu iz Pariza se je oglašil pri njem naš bolgarski poslanik Nešić in kakor smo informirani, sta se oba diplomata pripravila za akcijo za bolgarsko-jugoslovansko pogodbo. To bo prvo stremenje naše neposredne zunanje politike. Drugi del tega obraza je obrnjen proti jugu. Geografična, strateška, zlasti pa dobavna lega južnega dela naše države zahteva brezpogojno zvezo z morjem in prosta cona v Solunu je le naraven in državni postulat očrtalega položaja. Grčija sama, če bi imela svobodno voljo in da ji ne sedi za vratom Italija in njeni zavezniki, bi nam ta prosti prehod brez dvoma tudi dovolila. Njeni in italijanski interesi se križajo; z ugrabitvijo obrežnih otokov od strani Italije tli grška iredenta. Zato je le vprašanje, kako oprostiti Grčijo teh prisilnih protektoratskih spon in začeti kot svobodni s svobodnim odkritja in iskrena pogajanja. Jugoslovanska-francoska pogodba nam je porok, da tudi v tem pogledu zremo v lepšo in sigurnejšo bodočnost.

Dr. Marinkovič je posebno podčrtal malo antanto. Ta stoji in drži! Z isto odločnostjo je to dejstvo podčrtal dr. Beneš v zadnjem ekspozéju kot Marinkovič v sedanjem ter Titulescu v svojih izjavah. Edinica je čisto naravna zahteva in kdor jo hoče razbiti, si mora staviti vprašanje, naj je že to Italija ali druga država: Kaj morem dati tem trem ali eni izmed njih mesto sedanjega? Italija Jugoslaviji ničesar, Češkoslovski in Romuniji tudi ničesar! Dokler pa se bodo v uradnih mest v Budimpešti glasile take izjave, kot so zahteve na reviziji pogodb, na restavracijo dežel krone sv. Štefana, je že ta Madjarska dovolj za obstoj male antante!

A vendar: prijazen gest z naše strani, zlasti pod egido Marinkoviča, ni manjkalo. Skupno delo, dobra volja, priznanje obstoječega, Budimpešta naj dela na podlagi obstoječega stanja! In srednjeevropsko vprašanje izgubi svojo ostrino.

In Italija? Minister je povedal naravnost, da imamo z njo prijateljsko pogodbo iz l. 1924. Ta naj se spoštuje, potem se lahko tudi spopolni, seveda ne z nettunskimi konvencijami! Dokler pa bo predstavnik države in kralja čakal v Rimu mesece in mesece na avdienco; dokler bo italijanski poslanik ostentativno obračal hrbet našim diplomatom; dokler bo uradna fašistovska stranka organizirala in pozdravljala proti-

r Belgrad, 23. novembra. Današnja seja narodne skupščine se je pričela ob pol 11. Po prečitani zapisnika se je prešlo na dnevni red, na Marinkovičev odgovor na interpelacijo g. Pribečevića in tovarišev o zunanji politiki.

Takoj je dobil besedo g. dr. Marinkovič, ki je prečital sledeč svoj govor:

G. Pribečević in tovariši so vložili vprašanje, v katerem zahtevajo, da obvestim narodno skupščino: 1. o našem mednarodnem položaju vobče. 2. o odnosih z našimi sosedi vobče, posebe o odnosih z Grčijo, Albanijo, Madjarsko, Italijo, predvsem o prekinjenju odnosov z Albanijo, 3. o dogodkih, ki so dovedli do napetosti v Bolgarijo in o vsem, kar je v zvezi s tem, 4. o ukrepih, ki jih je vlada podvzela, da se zboljša mednarodni položaj, predvsem v italijanski politiki, 5. o romunskem šolskem vprašanju.

Četudi moram najodločnejše odbiti trditve, s katerimi se motivira ta interpelacija, se z g. interpellantom strinjam, da je treba o vsem zgoraj navedenem dati narodni skupščini informacije. Ker obsega interpelacija več vprašanj o naši zunanji politiki, se poslužujem te prilike, da narodno skupščino obvestim ne samo o vprašanjih, ki jih stavlja interpellanti v svoji interpelaciji, nego tudi o naši zunanji politiki vobče.

Dr. Marinkovič povdarja nato, da se bo ekspozé tical le dogodkov njegovega ministrovanja ter nadaljuje:

Za srčne in prijateljske odnose med balkanskimi narodi.

>V zunanji politiki se niso izvršile, kakor je narodni skupščini znano, nobene spremembe. Naša zunanja politika je usmerjena za tem, da se varuje mir in mednarod. stanje, ki se je ustanovilo s pogodbami in paktom Društva narodov in da se s srčnimi in prijateljskimi odnosi med balkanskimi državami ustvari temelj za novo skupno sodelovanje. Mislim, da je predvsem treba, da naglasim, da s takšno zunanjo politiko ne moremo biti izolirani, ker odgovarja obširnemu interesu Evrope in civiliziranega sveta. Napori kraljeve vlade so bili usmerjeni za tem, da se ta politika kar najsilnejše izrazi in da se zveze, ki že obstojajo med posameznimi državami, pomnože z novimi za ohranitev miru in zakonitega stanja. Na drugi strani pa da se povečajo izgledi na uspeh te politike. V tem pogledu sem se držal pravila, da se je treba truditi, da si pridobimo nove prijatelje, predvsem pa, da je treba ohraniti stara prijateljstva.

Ohraniti in okrepiti malo antanto!

Od trenutka, ko sem prišel na to odgovorno mesto, sem smatral za svojo prvo dolžnost delati na uvrstitvi in okrepitevi zvez z zavezniki, ki smo v državah male antante. Srečen sem, da morem ugotoviti, da so vse te zveze, kakor tudi vse politične kombinacije, ki temelje na globoki solidarnosti interesov in istovetnosti ciljev, krepke in bodo kar najdelj trajale.

Na poslednjih konferencah ministrov Male antante v Jachymovu in Zenevi smo konstatirali ne samo polnega soglasja na vse splošne probleme, ki se tičejo vseh držav, marveč, da tudi nobeno specialno vprašanje, ki se tiče katere označen državi ni takšno, da bi moglo disharmonično vplivati na njihovo splošno politiko. Ugotovili smo solidarnost naših političnih zvez, njihovo sigurnost glede vsake možnosti in smo soglašali tudi v potrebnih korakih, da se gospodarske zveze med našimi državami okrepijo in da se prouči vprašanje jačanja teh zvez tudi z državami jugozapadne in centralne Evrope.

jugoslovanske demonstracije, do tedaj se ne bo vkoreninila med nami vera v italijansko dobro voljo! Na naši strani je bila in je!

Mirovno politiko bomo vodili; trgovske zveze bomo sklepali, pri konsolidaciji Evrope sodelovali. To je jedro Marinkoviča. Kdor pride čistih rok, ima vedno prost dostop v vrsto te konstruktivnosti na dosedaj zanemarjenem kotu Evrope.

Naše šolstvo v Romuniji.

Kar se tiče našega aranžmana z Romunijo o šolskem vprašanju, izjavljam, da se bo o tem v skupščini govorilo, v kolikor se tiče naše notranje, kulturne in šolske politike. Ureditev šolskih in cerkvenih vprašanj v Banatu je predvideno s pogodbo o zavezništvu med kraljevino SHS in Romunijo. Po ministrovem mnenju ne bi bilo potreba urediti tega vprašanja s pogodbo, marveč bi bilo to vprašanje stvar posebnega aranžmana. Ker pa je stanje tako, smatral je minister za potrebno, da se pristopi k rešitvi tega vprašanja v zmislu pogodbe, da bi se naš mednarodni položaj olajšal.

S Francijo bi bili zavezniki tudi brez pogodbe.

Narodni skupščini so že znane davne zveze, ki spajajo našo državo s Francijo. Naša država se je rodila iz idej, ki so se razširile iz te blagorodne države. Ona je te ideje predstavljala in jih predstavljala v tej politiki. Te zveze so se po svetovni vojni pojačile s solidarnostjo interesov in istimi cilji politike obeh držav za vzdrževanje miru in poveljnega stanja, ki se je ustanovilo z mednarodnimi pogodbami in po Društvu narodov.

Niti v svetovni vojni, niti po svetovni vojni ni bilo med Francijo in Jugoslavijo nobene pogodbe. Vendar smo se smatrali kot zavezniki in nismo nikdar prenehali kot take se smatirati. Svojo vernost in svojo zvestobo smo pokazali pri vseh prilikah, kjer je bilo to potrebno. Vsi tisti, ki so bili na odgovornih mestih v naši državi, dobro vedo, da smo se mi vedno, kadarkoli je bilo potrebno, obračali k Franciji za pomoč. Pod takšnimi pogoji sklenjena pogodba o prijateljstvu in njena registracija pri Društvu narodov je bila stvar mednarodne lojalnosti. Z njo se nič ne spreminja v naših razmerah napram Franciji, marveč ima samo značaj javne ugotovitve. Značaj je eminentno miroljuben. Kakor se je takoj pri podpisu povedalo, ni pogodba naperjena proti nikomur, niti ne more biti naperjena proti komu že radi tega, ker samo ugotavlja tisto, kar že brez nje obstoja. Tisti, ki kritizirajo to pogodbo, pozabljajo, da so takšno pogodbo podpisale že vse države, ki so pri Društvu narodov, čim podpišejo pakt Društva narodov. Naši dve državi, katerih politika je bila stalna, slonita na popolnoma istih principih, na katerih se je ustanovilo Društvo narodov. Že leta se v Društvu narodov trudite, da se spoštovanje teh principov zagotovi z novim garancijskim paktom in da ste dolžni iti še dalje po tej poti, ki se vedno bolj izkazuje kot edino možen način, po katerem se nekega dne pride do splošnega pakta sigurnosti med člani Društva narodov.

Radost našega ljudstva glede pakta

je čisto sentimentalnega značaja in nima ničesar agresivnega. Prijateljstvo, ki ga naš narod čuti napram francoskemu narodu, je tako globoko in iskreno, da bi bilo čudno, da ne bi formalna konsekracija tega prijateljstva pri nas izzvala tega zadovoljstva. Prepričan sem, da tolmačim razpoloženje cele narodne skupščine in celokupnega našega ljudstva, ko izjavljam in tega mesta naše zadovoljstvo, ker je dobilo nemoteno prijateljstvo med našo državo in Francijo tudi svojo formalno potrditev. (Odobrovanje v zbornici.)

Dobre odnose tudi z Anglijo.

Vedno smo gledali na to, da čuvamo najboljše odnose nasproti Veliki Britaniji in da pridobimo njeno prijateljstvo. Velika Britanija ima iste cilje v Evropi: varovanje miru. Iskreno in dosledno smo se trudili, da z vsemi nastopi dokažemo, da je glavna linija naše zunanje politike popolnoma enaka težnjam Velike Britanije. Zato smo vedno gledali na to, da najde naša politika razumevanje v Veliki Britaniji in da si zagotovimo njeno blagovolenje in podporo. Minister izjavlja in ugotavlja, da nam je nastopanje Velike Britanije v poslednjem času veliko pomagalo, da v gotovih težkih slučajih razbijemo razširjeno mnenje o naši nervoznosti in agresivnosti in naglasimo odločno miroljubnost naše politike. (Aplavz v celi skupščini.)

Italiji se politika izolacije ni posrečila.

Prehajajoč na razloge naših razmer do Italije smatram predvsem za svojo dolžnost, da se energično zavarujem pred trditvami v interpelaciji, da Italija sistematično izvaja politiko naše izolacije in razbijanja male antante in da je naš položaj ogrožen po italijanski politiki. Danes ima skoro vsaka država dve politiki: eno, ki jo vodi stvarno, drugo, ki jo naj pripisuje časopisje, ki je nasproti nerazpoloženo. (Medklic: Koliko imamo naših šol v Italiji?) Tak slučaj je tudi z nami. Mi vodimo politiko miru in prijateljskega razmerja s sosedi. V časopisju, ki je nasproti nam iz kateregakoli vzroka neazpoloženo, se pripisuje imperialistična in agresivna namera. Časopisje tudi Italijo obtožuje, da izvaja politiko naše izolacije in razbijanja Male antante, da s svojo politiko ogrožava naš mednarodni položaj. To kritiziranje moram zavrniti. Predvsem nikjer ne vidimo te naše izolacije, o kateri se toliko govori. Še manj je ogrožen naš mednarodni položaj. Proti tem trditvam imamo pozitivne indikacije. V prvih mesecih tega leta je Italija sklenila pakt prijateljstva z Romunijo in priznala aneksijo Besarabije po Romuniji. To se je takoj tolmačilo kot slabljenje Male antante. Vendar pa se je takoj, dva do tri mesece pozneje, dokazalo in je isti zunanji minister dal javno izjavo po konferenci v Jachymovu, da Romunijo vežejo vezi s pogodbo o zavezništvu in solidarnosti interesov z našo državo in s pogodbo o zavezništvu z Italijo, in da želi, da se med našo državo in Italijo izgladijo vsi nesporazumi in razvijejo najbolj prijateljske razmere. Še bolj je značilen slučaj z Madjarsko. Zveze med italijanskim in madjarskim narodom so davne in datirajo iz borb za svobodo. Če bi nas hotela Italija s to pogodbo napram Madjarski izolirati, bi se v našem sosedskem razmerju nasproti Madjarski moralo to čutiti. Z zadovoljstvom pa ugotavljam, da so razmere z Madjarsko vsak dan boljše.

Minister prehaja nato na albanski incident ter podčrtava, da naše razmere z Italijo niso take, kot bi bilo želeli, čeprav imamo skupne zadeve in interese. Dolžnost tistih, ki vodijo politiko, pa je, da ne drže roke v žepu, ampak da odstranjujejo, kar moti. Minister zagotavlja, da bo s polno odgovornostjo storil vse, da se nezaupanje med Italijo in nami odstrani.

Grčija naj sprejme atenske konvencije.

Grčija je odpovedala atenske konvencije in takoj predlagala že mojemu predniku, da naj se prične pogajanja na novem temelju. Že moj predhodnik ni hotel sprejeti tega predloga in ga ni hotel odobriti. Na istem stališču sem stal tudi jaz. O priliki svojega sestanka z grškim zunanjim ministrom sem izjavil, da sem vedno pripravljen z Grčijo pričeti nova pogajanja o teh vprašanjih, ki so ostala odprta, in glede katerih bi se hotela grška vlada pogajati. Mi smatramo, da s tem konvencijami, ki jih je grška vlada odpovedala, ni bila suvereniteta Grčije niti najmanj žaljena.

Albanija nam gre v zadnjem času na roko.

Radi znane aretacije našega dragomana Gjuraškovića pri poslanstvu v Tiran, je nastopilo prekinjenje diplomatskih odnosov, ki je vzbudilo veliko vznemirjenje. Veliko držav je takoj podvzelo vse, da ne bi prišlo do nobenih komplikacij. Ponudile so nam svoje intervencije s tem, da so intervenirale, da se Gjuraškovič izpusti. Istočasno pa, da zmanjšamo ostrost naše note. Ker smo našo protestno noto spremenili blažilno, so nekateri izjavili, da smo pretrpeli nekaj neuspeh. Pozabljajo pa, da nismo nameravali žaliti in poniževati Albanije, marveč zaščititi našega človeka. — Minister podčrtava, da so se od tedaj naše razmere z Albanijo zboljšale in da nam ta sosedja že gre na roko.

Glede Bolgarske čakama na rezultate.

>Ugotovili smo, da se atentati in zločini, ki se izvršujejo na našem ozemlju, organizirajo in pripravljajo na bolgarskem ozemlju, in da se izvršujejo od agentov, ki se od tam pošiljajo v našo državo. Podvzeli smo ukrepe s sredstvi, ki so nam bila na razpolago, da preprečimo prihod tem agentom v našo državo izvrševati aten-

tate. Istočasno smo obvestili bolgarsko vlado o vsem tem, kaj je treba in pričakujemo, da bo storila vse, kar je treba in kar je dolžnost vsake vlade. Tudi bolgarska vlada je v resnici ukrenila vse to. Ali so ti ukrepi ravno tisti, ki jih je bilo treba podvzeti, ni naša stvar, da to preiskujemo. Tisto, kar imamo pravico pričakovati, to je rezultat, da se preprečijo atentati proti naši državi, to pričakujemo. (Radič: »Ali hočete Vi vojsko z Bolgari?«) Kdo to trdi? (Radič: »Pa tako nekako se nam zdi iz Vašega govora.«) G. Radič, Vi ste bili naš zastopnik pri Društvu narodov in dobro veste, da mi ne moremo na vojsko po paktu niti pomisljati. (Aplavdiranje.) O sedanjem stanju tega vprašanja govoriti ni upravičeno.

In druge države?

Odnosaje do drugih držav je Marinković kratko naznačil: Nemčija postopa napram nam popolnoma prijateljsko. Stojimo pred ratifikacijo trgovinske pogodbe. S Poljsko imamo prijateljsko pogodbo. Za Belgijo imamo pripravljeno trgovinsko pogodbo. Enako pogodbo pripravljamo z Ameriko.

Zunanji minister je svoj ekspezo končal s sledečimi besedami:

S položajem, kakor je trenutno sedaj, ne moremo biti nezadovoljni. Jaz nikakor ne morem sprejeti za pravilno trditev interpelantovo o dogodkih, ki so se dogodili od poslednjega ekspeze, ki ga je dal moj prednik v skupščini, da se je znatno zmanjšala moč naše države v razmerju nasproti sosedom. Ravno tako ne morem soglašati, da naša država preživlja težke dni in se tudi najmirnejši človek ozira na to z skrbjo. Mi smo v poslednjih mesecih v resnici vodili odločno miroljubno politiko in ob vsaki priliki zavzeli pomirjevalno stališče. Ob vsaki preizkušnji smo ohranili svojo hladnokrvnost. V vsakem težavnem položaju smo bili pripravljeni sprejeti vsako kompromisno rešitev, ki bi bila v skladu z našimi interesi. Tega nismo delali radi tega, da trpimo, da se manjša ugled in naša moč, niti za to, ker se nahajamo v kritičnem položaju, marveč zato, ker naša država v resnici in iskreno vodi politiko miru. Naša pomirljivost ne samo da ni zmanjšala ugleda in moči, nego jo je nasprotno celo povečala ravno radi miroljubnosti. Kadar prožimo roko pomirjivosti, se nas lahko sprejme s toliko večjim zaupanjem, ker vsakdo ve, da mu jih ne dajemo iz strahu, niti radi tega, ker se nahajamo morda v kritičnem položaju, marveč iz iskrene želje za prijateljstvom iz globokega prepričanja našega ljudstva, da sta mir in zaupanje v mir življenjska in najvišja potreba nas in vseh naših sosedov. (Dolgotrajen aplavz v celokupni zbornici.)

Govor zunanjega ministra, katerega je z napetostjo poslušala vsa zbornica ob prisotnosti celokupnega diplomatskega zbora, je na številno občinstvo napravil globok vtis. Krepke besede in odločne izjave, ki so se v skupščini prvič čule, so bile toliko prepričevalne, da so morali tudi tisti, ki so neprijatelji naše države, priznati, da se nahaja vodstvo naše zunanje politike v čvrstih rokah sposobnega prvaka naše države.

Pribičević je radoveden, kaj je delal dr. Korošec v Sofiji in Budimpešti.

Nato je govoril g. interpelant Pribičević. Pod vtisom ogromnega uspeha, ki ga je imel Marinkovićev odgovor na njegovo interpelacijo, se je omejil na napade proti Italiji, nato pa poskušal delati za sebe reklamo. Zelo neugodno se je narodne skupščine dojmilo njegovo razlaganje o režimu v južni Srbiji. G. Pribičević je bil zelo radoveden v svojem govoru. Na vsak način je hotel zvedeti, kakšna je bila misija g. dr. Korošca v Sofiji in v Budimpešti. Zahteval je pojasnila od zunanjega ministra. Jasno je, da mu zunanji minister na to zahtevo ni mogel odgovoriti pred narodno skupščino. Za njim je nastopil gosp. Joca Jovanović, na popoldanski seji g. Stjepan Radič, ki je dal seji malo več življenja, za g. Stjepanom Radičem pa g. dr. Trumbić. Zavzemal je stališče, da bi se po

naši ustavi morala francosko-jugoslovanska pogodba predložiti narodni skupščini, in sicer tembolj, ker je isto storila Francija, dasiravno po francoski ustavi to ni potrebno. Če je smatrala Francija to za potrebno, bi bilo tembolj potrebno pri nas. V ostalem svojem govoru je Trumbić razlagal svojo zunanje-politično orijentacijo, ki se naj bi predvsem nenaslajala na Veliko Britanijo in je v tem zmislu podal svojo argumentacijo.

Po njegovem govoru je nekaj govoril g. Petejan. Njega pa na časnikarsko galerijo nismo mogli slišati, kaj je povedal.

Marinković odgovarja opoziciji

Narodna skupščina manifestira za Francijo.

Po govoru socialista Petejana je zunanji minister dr. Marinković odgovarjal na izvajanja govornikov. On popolnoma soglaša s predgovorniki, da bi lahko govoril bolj dolgo o našem razmerju z nekaterimi državami. On bi lahko govoril o našem razmerju s češkoslovaško republiko, vendar pa se na te stvari ne sme gledati pri interpelacijah s takimi očmi, kakor to delajo interpelanti. Interpelant Jovanović je govoril tudi o Anshlusu, dr. Trumbić pa o belgrajskih in nettunskih konvencijah. Ta vprašanja sploh niso aktualna in nimajo nobene zveze z interpelacijo. Anschluss je veliko politično vprašanje in o njem se dosedaj ni razgovarjalo o priliki podpisa pogodbe s Francijo in zato ne spada v interpelacijo. Kar se tiče francoske pogodbe, je dr. Trumbić trdil, da bi morala priti pred skupščino. Vendar to po njegovem mnenju ni potrebno, niti to ni po ustavi predpisano. Dalje polemizira dr. Marinković s Pribičevićem glede Albanije in pravi, da je politika prestiža zelo slaba stvar. Mi do nekaterih balkanskih držav, posebno Albanije, Bolgarske in Grške ne moremo voditi politiko prestiža in zavzemati nekako prepotentno stališče. Mi smo sicer na Balkanu največja država, vendar pa smatram, da je treba vsa vprašanja rešiti tako, da se vsaka država postavi na stališče enakopravnosti držav ne glede na velikost in veličino. Nikakor se ne sme gledati na to, kdo je večji in kdo manjši. Minister izjavi, da pri tem misli posebej na Bolgarsko. Nekateri smatrajo, da balkanski Locarno ni nujen. Po njegovem prepričanju balkanski Locarno ni aktualen ter v tem trenutku ni izvedljiv.

Dalje minister odločno protestira proti izvajanjem Pribičevića glede režima v južni Srbiji ter izjavlja svečano, da je režim v južni Srbiji tak, da je še vedno najboljši od režimov na Balkanu. Sv. Pribičević: »To ne pomeni mnogo!« Dr. Marinković: »Vendar pa se ne sme misliti, da je ta režim kriv zločinov v južni Srbiji, kajti zločinci bi v prvi vrsti morali izvršiti svoje atentate tam, kjer so režimi še slabši, če bi režim bil vzrok zanje. Vse take aluzije za slab režim odločno odklanja in pravi, da se mora v zunanji politiki biti bolj skromen in bolj jase. Gledati moramo, da dosežemo ono, kar lahko dosežemo. Z ozirom na medklie o belgrajskih in nettunskih konvencijah pravi minister, da so bile podpisane leta 1924 in so tačas vsi trdili da so v škodo naši državi. Zgodilo pa se je, da jih Italija ni hotela podpisati poldrugo leto kljub temu, da bi po mnenju kritikov bila z njimi favorizirana. Mi moramo točno vedeti, kaj je naše, kaj predstavlja življenjske interese naše države in si moramo biti na čistem glede vprašanja našega prestiža. V politiki so lahko ideje, morajo pa biti realne. Politika se mora voditi na osnovi naroda, ki je v svojem temelju miroljuben in pripravljen za žrtve, kadar jih bo moral prenašati.

Pribičević je po odgovoru predlagal prehod na dnevni red. Njegov predlog se je glasil: »Narodna skupščina je čula odgovor zunanjega ministra na interpelacijo in debato na to interpelacijo. S posebnim odobravanjem je vzela na znanje izjavo zunanjega ministra o paktu prijateljstva s Francijo, in prehaja na dnevni red.«

Narodna skupščina je ta prehod na dnevni red sprejela soglasno in pri tej priliki Franciji priredila veličastne manifestacije.

Solunu zagotoviti operacijsko bazo za slučaj, da bi Adria bila zaprta ali postala nesigurna. Pangalosove pogodbe se niso izvršile, kar je dalo Franciji povod za finančni pritisk na Grško. Dalje pravi fašistični dopisnik: Tudi za Grško predstavlja Srbija nevarnost in ogroževanje. Od stare Avstrije je Srbija podedovala motni duh agresivnosti in imperialistične težnje po Egejskem morju. Dočim Hrvati nespametno škilijo dalje proti Reki, Slovenci pa proti Trstu in Celovcu, je poželjivost Srbov ohranena proti Skadru in Solunu. Teritorialna elefantiaza jih ni nasitila. Država Wilsona in Saldeminija predstavlja danes v Evropi popolnoma podminirano cono, kjer militarizem sanja o novih pustolovščinah. Pansrbi sanjajo o ustanovitvi velike jugoslovanske države, v kateri bi izginili Bolgarska in Albanija in ki naj bi imela direkten izhod na Egejsko morje v Solunu. Ustvaritev take države pa bi Anglija ne dopustila.

Labour Party predložila vladi nezaupnico.

v London, 23. nov. (Tel. »Slov.«) Delavska stranka je parlamentu predložila nezaupnico, ki jo bo jutri v razorožitveni debati utemeljeval Macdonald.

Oba komitaša obsojena na smrt.

Grozilna pisma, če se justifikacija izvrši.

v Atene, 23. nov. (Tel. »Slov.«) Komitaš Kohatič, eden izmed glavnih obdolžencev nameravanega napada na jugoslovanski konzulat v Solunu, je včeraj pred porotnim sodiščem priznal, da se je udeležil kompote; dalje je trdil, da je imel namen nameravani atentat še pravčasno naznaniti grškim oblastim. Rekel je, da ga je soobdolženec Vaslijev srečal v gozdu na grško-jugoslovanski meji in mu dal 20.000 drahem, za kar naj bi prenesel bombe, ki so se pozneje našle v Solunu.

v Atene, 23. nov. (Tel. »Slov.«) Porotno sodišče je danes obsodilo na smrt oba glavna krivca nameravanega atentata na jugoslovanski konzulat, Franko-srbsko banko in na javna poslopja v Solunu. Komitaša se imenujeta Nanov in Kuletič. Državni pravdnik je v svojem govoru navajal, da je nemogoče, da bi nameravani zločin mogla izvršiti samo ti dve neznatni osebi, temveč da se mora atentat pripisovati kakemu bolgarskemu revolucionarnemu komiteju v Sofiji.

v Atene, 23. nov. (Tel. »Slov.«) Nanov in Kuletič sta vložila prošnjo za revizijo procesa. Če bo njuna prošnja odklonjena, bosta usmrčena v Solunu. Bolgarski revolucionarni komite v Sofiji je te dni razposlal več grškim odličnim osebam v Kastoriji grozilna pisma, da bodo umorjeni, če bosta Nanov in Kuletič usmrčena. Orožništvo v Kastoriji je dobilo povelje, da ukrene vse potrebno za varnost teh oseb, če bosta imenovana atentatorja usmrčena, kar je zelo verjetno. Pričakovati je torej nadaljnjih atentatov v grški Macedoniji.

Komunističen atentat v Sofiji.

v Dunaj, 23. nov. (Tel. »Slov.«) Kakor se poročila iz Sofije, je bila na kaznilnici v Sofiji izstreljena granata, vsled česar je nastala panika, ker ni nihče vedel za kaj gre. Kakor se poročila nadalje, gre pri tem strelu za komunističen atentat, med tem ko se je prvotno trdilo, da se je to zgodilo po nesreči. Strel je bil oddan z vojaškega vežbališča na kaznilnici. Neki častnik je takoj po strelu z revolverjem ustrelil dva vojaka, od katerih je eden bil takoj mrtev, drugi pa težko ranjen. Kaj sta atentatorja nameravala, ni znano. Eksplozija granate je v Sofiji povzročila silno vznemirjenje. Govorilo se je o velikem številu mrtvih in ranjenih. Kakor se čuje, ni bilo v kaznilnici nobenih smrtnih žrtev.

Krvavi spopadi na madjarskih univerzah.

v Budimpešta, 23. nov. (Tel. »Slov.«) V parlamentu je danes prosvetni minister grof Klegelsberg odgovarjal na napade opozicije radi nemirov na visokih šolah. Minister je sam obljubil, da bo storil odločne korake in eventualno zapri visoke šole, če ne pride do miru. Opozicija ga je pozivljala, naj vendar enkrat neha z grožnjami, ki jih ponavlja več tednov, in naj preide k dejanjem. sicer bi današnja izjava ministrova dala študentom samo nov pogum za nadaljnje nemire. Samo en del energije, ki jo vlada sicer porablja proti levici, naj porabi tudi proti visokošolcem, pa bo takoj mir. — Na univerzah je tudi danes prišlo do krvavih spopadov. Več židovskih študentov in en vseučiliški sluga je bil ranjen.

Tudi Pariz in Rim se zbližata?

Pariz, 23. novembra. (Tel. »Slov.«) Italijanski diplomat, ki se spotoma nahaja v Parizu, je izjavil zastopniku »Intransigenta«, da je sedaj v Rimu znano, da se francosko-jugoslovanska pogodba ni podpisala na inicijativo Brianda, temveč na željo Jugoslavije. Potem takem se v Italiji tudi uvideva, da se nikakor ne more govoriti o francoski demarši proti Italiji. Diplomati je dalje tudi izrazil svoje prepričanje, da je sklenitev francosko-italijanskega dogovora bližji kot se sploh misli. Tozadevni razgovori bi se morda še to leto mogli začeti med obema državama v Parizu.

De Bomarchaix v Rimu persona grata.

v Pariz, 23. nov. (Tel. »Slov.«) Francoski poslanik v Rimu Besnard se je včeraj še enkrat zglasil pri Briandu. Kakor se čuje, je agremen italijanske vlade za poslanika De Bomarchaisa že dospel, tako da je njegovo imenovanje perfektno. Mesto političnega direktorja na Quai d'Orsay se po poročilu listov ne bo zopet zasedel, temveč ga bo opravljal generalni tajnik Berthelot.

Madjarska in Romuniia naj se same pobotate

v London, 23. nov. (Tel. »Slov.«) Diplomatski poročevalec »Daily Telegrapha« poroča o poskusih, da bi se konflikt med Madjarsko in Romunijo poravnal izven Sveta Društva narodov v direktnih medsebojnih pogajanjih. Ker v Svetu Društva narodov najbrže rešitev konflikta ne bo mogoča, bi člani Sveta radi videli, da bi se stvar z ozirom na direktna pogajanja med prizadetima državama v Svetu Društva narodov zopet odgodila.

Bibavica povzročila milijonsko škodo.

v Madrid, 23. nov. (Tel. »Slov.«) Morska bibavica je porušila kraj Sati pri Tangerju. Mnogo oseb je utonilo. Skladišče carinarne je uničeno. Škoda znaša mnogo milijonov.

Sedanji moment.

»Narodna Politika« trdi, da »so v krogih Velje Vukičevića prepričani o stalnosti vlade in sedanje kombinacije. Ako bi v vrstah radikalnega kluba ali vobče v narodni skupščini nastal tak položaj, da bi bila vladna večina ogrožena, potem bi šla vlada na nove volitve, da se položaj razčisti. Nove volitve bi vodili Vukičević, Marinković in dr. Korošec«.

Opozicija pa — tako poroča »Narodna Politika« — je prepričana, da se bo mogla sedanja vlada držati kvečjemu še dva meseca. V radikalnem klubu se baje širi nezadovoljnost najbolj med centuramaši, katere vodita Miša Trifunović in dr. Ninčić. Bodočo vlado naj bi sestavil dr. Ninko Perić, kojega kabinet pa bi imel samo prehodni značaj.

»Narodna Politika« sama meni, da se da, nes ne morejo delati nobene politične kombinacije, ker da se politični položaj momentano ne nahaja v rokah političnih krogov, nego v rokah prvega ustavnega faktorja.

Največ se v sedanjem momentu debatira o budžetu. Opozicija se nadeja, da bo ravno ob tem vprašanju mogla vlado zrušiti.

Stjepan Radič je po daljšem času zopet podal izjavo, ki je podobna vsem njegovim prejšnjim. Po hudem napadu na Vukičevića pravi, da bi se razgovarjal z njim le, če bi to želel kralj. O svoji koaliciji s Pribičevićem pravi, da pomenja nadaljevanje kraljeve politike! Kralj da je na ustvaritev seljaško-demokratskega bloka vplival indirektno! Seljaško-demokratska koalicija, demokratska zajednica in radikali, osvobodjeni od »policajradikalov«, bi mogli ustvariti najjačjo koncentracijo v Evropi. — Politična javnost te Radičeve izjave ne jemlje resno.

V vladnih krogih se naglašja, da je opozicija začela voditi tehnično obstrukcijo z vlaganjem nujnih zakonskih predlogov in resolucij, ki se imajo obravnavati pred dnevnim redom. To prihaja zelo prav Velji Vukičeviću, ki je pridobil pašičevce in Davidovičeve pristaje za to, da se izpremeni poslovnik narodne skupščine.

Glede izdelave državnega prosvetnega programa, ki se je poveril posebni komisiji strokovnjakov, se naglašja, da gre tendenca za tem, da se vse šolstvo centralizira pod resor ministrstva prosvete. Prosvetni program se bo zategadelj tical tudi strokovnih šol. Misli se, da se bo na osnovi tega programa izdal poseben zakon. V komisiji so, če izvzamemo profesorja dr. Prijatelja, po veliki večini srbski kulturni delavci.

V prečanskih krajih vlada naravno veliko ogorčenje proti nameri finančnega ministra, da reducira visoko šolstvo, s čemer bosta najbolj prizadeta Zagreb in Ljubljana. Tudi zagrebški mestni svet se je oglašil in sklenil oster protest. Pravniški listi predstavljajo stvar tako, da gre srbijanski vladi za oškodovanje kulturnih interesov hrvaškega naroda. Pravijo, da je minister, ki hoče reducirati visoko šolstvo na Hrvaškem, dal 2 milijona dinarjev za zgradbo veležabavišča v Belgradu.

V gospodarskem oziru je najvažnejši fakt, da se je sezvala konferenca, ki bi razpravljala o vladnem načrtu komercializacije državnih železnic. Glavne poteze projekta smo že objavili. Glede uprave je naglašati, da se bodo pač morali pozvati v upravo tudi zastopniki Delavskih zbornic, ne katere vlada ni mislila. Treba je vsekakor zagurati tudi interese delavskega stanu pri železniškem obratu.

Poslanec Smodei za ljubljansko gledališče.

Belgrad, 23. nov. (Tel. »Slov.«) Danes popoldne se je pred skupščino vršila seja finančnega odbora, na kateri je bil odobren kredit 2 milijonov Din za zagrebško gledališče. Poslanec Smodej je pri tej priliki odločno nastopil za to, da se tudi ljubljanskemu gledališču odobre potrebni krediti v smislu obljub bivšega prosvetnega ministra. Minister dr. Kumanudi je nato izjavil, da se to vprašanje že proučuje in da bodo krediti ljubljanskemu gledališču odobreni, čim pride vprašanje na dnevni red.

Ne potom diplomatov, ampak delegacij.

v Berlin, 23. nov. (Tel. »Slov.«) Zaključek nemško-poljskih predpogajanj za gospodarsko pogodbo je bil ugodnejši, kakor se je pričakovalo. Danes je bil podpisan zaključni protokol, ki vsebuje prvotne nemško-poljske predloge in dalje ugotavlja, za kakšen obseg pravih trgovinskih pogajanj sta se stranki pogodili. Glavni uspeh je ta, da se nadaljnja pogajanja ne bodo vršila več diplomatskim potom, temveč da bosta za to imenovani posebni delegaciji.

Tramvaj se zaletel v tramvaj.

v Kassel, 23. nov. (Tel. »Slov.«) V Kasslu se je pripetila velika nesreča na cestni železnici. Vrh klanca je vsled ledenih tračnic zaletel tramvajski voz drčati navzdol in je končno s silno brzino zadel v drug voz, pri čemer je bil prednji odnosno zadnji del obeh voz popolnoma razbit. ter je deloma težko ranjenih 16 oseb, med njimi tudi otroci.

Naše upravičene želje so Italijanom imperijalizem.

(Telefonsko poročilo »Slovenčevca« dopisnika.)

v Rim, 23. nov. Rimski diplomatski sodrudnik »Popolo d'Italia« se danes v uvodniku, ki ima nemški naslov: »Drang nach Osten«, peča z dozdnevnimi srbskimi težnjami na Solun, in pravi: Francija skuša pritegniti »Gigijo« v svojo diplomatsko konstelacijo in jo pripraviti do tega, da bi dovolila Srbom pristop v Solun. Dogovori z državami okoli Jugoslavije imajo svrha, da zagotovijo belgrajsko hegemonijo na Balkanu in da se Grška in Bolgarska podvržeta pansrbskemu imperijalizmu. Srbski militarizem je preciziral svoje zahteve glede Soluna in železniške proge do jugoslovanske meje. V Belgradu se ne zadovoljuje s trgovinsko koncesijo, temveč hočejo suverene pravice v enem delu pristanišča ter administrativno in vojaško upravo železnice Gjevgelija—Solun, s čimer bi se ustvaril poljskemu podobni koridor v manjši meri. Srbska zahteva ima samo politične in vojaške svrhe. Belgrad prevzema v smeri k Egejskemu morju staro avstrijsko politiko »Drang nach Osten«. Francoski generalni štab si hoče v

Pota in cilji ženske izobrazbe.

Pota in cilji ženske izobrazbe so pri nas še popolnoma neobdelano polje. Čas pa nujno trka tudi na naša vrata.

Naj kot prve zastavijo plug naše znanstvenice in umetnice.

Dr. Amaliya Šimec:

Zena, ki se hoče posvetiti visokemu studiju in po njem poklicu, mora biti pripravljena na vse težave, ki jih srečujejo ženske, poleg tega pa še na razne druge, ki zadevajo le njo kot pionirko v službi javnega življenja in kot konkurentinjo moža; zadevajo jo tem huje, ker je po svoji naravi občutljivejša.

Ne mislim s tem reči, da naj ženi ostane pot do visokega studija zaprta. Ravno tako pa se mi ne zdi prav, da bi žene studirale kar na veliko, ker je pač tok časa tak in ker je postal ženski studij skoro stvar mode. Ne govorim tu o srednješolskem studiju, ki daje splošno izobrazbo; tega bi v modificirani obliki privoščila vsi inteligentni devojki. Vsaka žena pa, ki se odloči za nadaljnji studij, mora biti sama s seboj na jasnem, da je življenje žene na eksponiranem mestu — in eks-

Dr. Amaliya Šimec.

ravnateljica Državne šole za sestre pomočnice v Zagrebu.

ponirano postane tem bolj, čim večja izobrazba se zanj zahteva — življenje odpovedi, resnega dela, čisto brez priznanja, in da je treba biti pripravljen na žrtve, ki jih tako življenje zahteva od žene.

Iz mnogih zgledov vem, da navadno dekleta nadaljujejo studij samo tako dolgo, dokler ne prijadrajo več ali manj srečno v sveti zakon. Tak studij je polovičarski.

Za univerzitetni studij naj se odločijo samo resnično talentirane in sposobne žene. Boj za obstanek je dovolj težak in ni treba, da bi ga povečavale še žene, ki so s skrajnim naporom vseh sil komaj prišle do cilja. Zena, ki veliko zahteva od življenja, naj se ne podaja na to pot, ker ji javni poklici ne bo mogel dati tega, kar ona pričakuje.

Za vseučiliški studij in akademijski poklic je treba veliko energije, samoodpovedi in popolne jasnosti in tem, kaj si nalaga. Samo žena, ki je v vsem temu prišla s seboj na jasno in ki je kljub temu pripravljena žrtvovati se iz ljubezni do izbranega poklica, ta naj krene na pot visokega studija. Našla bo v svojem poklicu trajnega zadovoljstva, pa tudi uspehe.

Pri izbiri poklica ima osebnost nagnjenje gotovo veliko besedo; toda sododločevati mora tudi ženska narava. Maščuje se prej ali slej, ako je bil poklic izbran brez ozira na njo. Poklic, ki zahteva od žene samo njen intelekt ali fizično moč, je ne more zadovoljiti, ker ji ne da obenem tudi možnosti, da mu posveti svojo po naravi materinsko

dušo. Zato je toliko razočaranih in nezadovoljnih žena. Tista, ki ni postala žena in mati, spada v poklicu tja, kjer so pouka in vzgoje potrebni, kjer se ogroženi, bolni in neobogljivi. Tam bo našla zadovoljiv delokrog, ker bosta v enaki meri prišla do udeleževanja intelekt in materinski čut. Ne morem si predstavljati trajno zadovoljnega ženskega srca med fosilijami, v arhivu, med akti ali pri blaginji.

Pravijo, da vzame studij ženi njene ženske lastnosti in da s tako zvanim moškim poklicem privzame tudi moške navade in razvade. Studij, ki je to dosegel, ni dosegel svojega namena in je bil napačno pojmovan. Ne ena od resničnih ženskih lastnosti se ne sme izgubiti, samo usmeriti in poglobiti se morajo. Ne polužene, temveč prave žene mora roditi akademska izobrazba.

Kar se tiče moralnih nevarnosti za ženo v akademskem studiju je tako: žalostno bi bilo, ako bi bil studij mogoč samo za tako ceno. Nevarnosti je povsod dovolj in ni treba hoditi šele na univerzo, da se srečamo z njimi. Podlegel pa jim ne bo nihče, ki je prišel na univerzo s čvrstim moralnim temeljem — samo vihravam, neresnim se ruši moralno naziranje, ki bi se pa najbrž porušilo tudi brez studija, ob prvem srečanju z življenjem. Zena, pravilno vzgojena, bo znala varovati svoje žensko dostojanstvo tudi na vseučilišču in v javnem življenju.

Ali more žena istočasno služiti na dve strani: poklicu in družini? Vsak poklic zahteva celega človeka. Tudi poklici, v katerih se udeležujejo žene, niso drugačni. Če se posveti enemu, trpi drugi; v najboljšem slučaju pa, ako je uspela združiti oba in dala obema, kar zahtevata od nje, potem bo trpelo njeno zdravje, ker bo prekomerno in prečesno izžepala svoje moči.

Zena, ki hoče služiti človeštvu in javnem poklicu, mora biti pripravljena, da mu žrtvuje družinsko srečo — storila bo to tem lažje, čim resneje je preudarila svojo odločitev in čim bolj je zadovoljiva njen poklic; zadovoljil pa jo bo, če ga je izbrala v skladu s svojo žensko naravo in njenimi težnjami. Ako pa se je po dosegu svojega poklica odločila za zakonski stan, potem naj bo svoji družini žena in mati v polni meri; našla bo dovolj obsežen in gotovo najhvaležnejši delokrog.

Dr. Melitta Pivec-Ste'è:

Na Vaša vprašanja rada odgovorjam, ker se tičejo predmeta, ki me od nekdaj zanima. Držala se bom 12. zapovedi — govori in piši samo o tem, kar poznaš — in zato bo doberšen del odgovorov le rezultat individualnega doživljanja; za drugi del pa vem, da odgovarja tudi mišljenju nekaterih kolegic in ima potemtakem bolj splošen značaj.

Kako in zakaj sem prišla do studija? Misel, da studiram, se prav za prav nikoli začela ni, in je bila kakor prirojena: učenje se je začelo v ljudski šoli, je šlo z notranjo nujnostjo skozi srednje šole do univerze, in gre še naprej. To je bilo vse takorekoč samoočeno razumevanje. Ne morem si predstavljati, da bi moglo biti drugače.

Če sem našla kot žena ovire v studiju? V svoji stroki prav nobenih. Vem pa o koleginji, da na vseh fakultetah monda ni enako. To je pač odvisno od kulturnega nivoja profesorjev in dijakov na eni, od nastopa dijakinj samih na drugi strani.

Ali more znanost, oziroma znanstveni poklic zadovoljiti ženo? Tu velja za ženo popolnoma isto kakor za moža: poklic osrečuje, če odgovarja nadržanosti; in znanost zadovoljuje oni del človeške bitosti, čigar udeleževanje je, to je intelekt. Pravijo, da je intelektualno veselje hladno; pa je vendar čisto in globoko veselje.

Ali je torej tak poklic za ženo priporočljiv, oziroma ali je ne ovira v tem, kar se imenuje specifično ženski poklic? Kar se tiče žene kot osebnosti, je odgovor podan že v prejšnji točki. Kar se pa tiče žene kot članice družine — pri najboljši volji ne morem najti, da bi tu bila ovira za dru-

žinsko življenje. Čisto drugi — dovolj znani — faktorji ogrožajo domačo srečo; skupnost duševnih interesov jo more samo poglobiti in povečati seveda, če sta življenjska partnerja v glavnih linijah enako usmerjena, kar pa je splošen predpogoj za harmonično sožitje.

Končno — ali more žena na poseben, svojstven način obogatiti znanost? To zadnje vprašanje je za splošnost zelo važno, odgovor nanj pa ni tako lahek, ker je samostojno žensko delo na tem polju

Dr. Melitta Pivec-Stele,
asistentka Državne licejske knjižnice.

še zelo mlado in po strokah različno. Da more prispevati na svoj način, se lahko že zdaj reče; za natančnejšo označbo pa, kako in s čim, je treba še zbirati gradivo. Spoznanje tega načina otežuje tudi, da je v zvezi z definicijo ženskega bistva kot takega — ta definicija pa ni stalna. Sicer pa je najboljši stališče: naj govorijo dejstva; potem jih lahko kodificiramo.

Vse, kar je bilo rečeno, pa velja seveda samo tam, kjer življenje resno pojmujejo. Kjer je studij samo moda ali igrača, tam ne bo ne obogatitja žene, ne obogatitja znanosti — to slednje še manj.

Dr. Angela Piskernik:

Vedeti hočete, kake so bile moje študijske in znanstvene skušnje in do katerih zaključkov sem prišla glede ženskih zmožnosti, poklicev in sreče izven zakona:

Noben klic moje notranjosti me ni naklonil, da sem krenila na to pot; to so napravili učitelji, ki so mi prigovarjali, da se naj odločim za studij. Odločila sem se v času, ko niti nisem vedela, kaj vse to pomeni, kak namen ima in kakšen naj bi bil moj končni cilj. Po trirazredni ljudski šoli sem bila sprejeta na učiteljsko uršulink v Celovcu: po maturi sem predelala deloma sama, deloma v našlaš v to svrhu prirejenih kurzih na Dunaju snov za humanistične gimnazije in sem dve leti nato maturirala vdrugič. Na univerzi sem si izbrala prirodoslovje, ker so mi profesorji in eksaminatorji sugerirali nek »izredni zmisel« za to panogo.

Ovir mi za časa studija niso delali nikjer, pač pa kasneje v Ljubljani, ko sem prišla v službo. Bili so težki časi, a danes mi tudi teh ni žal; napravili so me zelo previdno pri formulaciji vere v moža, a dali so mi vero vase, ki je dotlej nisem prav nič imela. Prej mi je bilo večkrat težko, da sem »lec ženska, doživetja v službi so me oztravila te zmote in danes sem ponosna, da sem žena in bi za nobeno ceno ne hotela biti mož teh decenijev.

To je, kakor vse kaže, tudi moj največji življenjski uspeh, za druge uspehe sploh ne vem. Napisala sem par znanstvenih člankov in črtic in

Končno idealno sredstvo za negovanje kože.

Proti hrapavi, razpokani koži i. t. d. uporabljajte Nivea-cremo. Ta crema vsebuje koži sorodni Eucerit, ki učinkuje naravno presenetljivo pri lečenju občutljive površne kože. Mehko, gladko kožo si pridobite s prijetno duhtečo Nivea-cremo

Naša prosvetna politika.

Prosvetni minister je pravkar imenoval komisijo, ki naj izdela enoten program za našo prosvetno politiko.

V tej komisiji ni niti ene ženske!

Vprav zdaj je zopet nekaj malečnosti v tisku, na splošno pa mi primanjkuje v Ljubljani ob mojem profesorskem poklicu za zgolj znanstveno udeleževanje časa in pripomočkov. Lepših uspehov se nadejam na srednji šoli, ker imam mladino rada in me vedno veseli, če vidim, da ima zmisel za moje tendence.

Vprašujete, ali me moj poklic popolnoma zadovoljuje tudi kot žensko? Ali sodim, da more ženska v znanosti splošno najti svoje popolno zadoščenje in srečo in zaradi nje žrtvovati svoj naravni poklic?

Zdi se mi, da pojmujem jaz »naravni poklic« žene precej drugače kakor marsikdo drugi. Biti poročena žena in roditi otroke, to je v mojih očeh samo en del ženskega »naravnega poklica«; drugi del vsebuje vzgojo otrok, bodisi tujih, bodisi lastnih; tretji pa je oni, ki je meni najvažnejši: kultura lastne duše. To žrtvovati in živeti od drobtin duševne hrane, ki bi se slučajno pomešale med pepel mojega ognjišča, to bi mi bilo težko.

Iz tega ste že razvideli, da znanosti ali svojemu prostemu poklicu na ljubo nisem dosti žrtvovala, kajti drugi in tretji del ženskega »naravnega poklica« sta mi tudi tako ostala. Moj sedanjí poklic mi daje zavest, da vršim nekaj potrebnega in koristnega; zadovoljna sem in srečna.

Da bi ženska istočasno služila znanosti in družini, se mi zdi izključeno, če razumete pod »družina« tudi opravljanje gospodinskih in drugih domačih poslov. Lahko je poleg svojega »javnega delovanja« otrokom dobra mati in možu iskrena žena, a težko je se obenem ukvarjati z malenkostnimi skrbmi gospodinjstva, ki vprav v teh časih natančnih proračunov in preračunavanj zahtevajo celega človeka in nudijo bore malo višje ga zadoščenja.

Na vprašanje, ali bi mogla dati ženska znanosti nekaj drugega nego moški, jo obogatiti na svoj lasten način, si danes še ne bi upala odgovoriti. Uveljaviti se mora prej več generacij akademsko naobraženih žensk ter popolna ženska prostost brez poniževalnih in vtesnjevalnih družabnih ozirav, ki zdaj še zabranjujejo ženski prosti polet v višave. Verujem pa v veliko bodočnost osvobodjene znanstveno ali umetniško delujoče žene.

Umetnik svojega poklica ne izbira prostovoljno, ampak mu je tako dano.

Ovire na njegovem potu so zunanjega značaja.

Pri ustvarjanju spol ne igra bistvene vloge.

Umetnik ustvarjalec ni del družbe, marveč v sebi zaključena celota, avtonomen v svojem življenjskem krogu.

Karolina Bulovec.

Umetnik pove vse s svojim delom.

Helena Vurnik.

I. K.:

Sebi in sestram.

Kulturna višina in razboritost jugoslovanskega ženstva se najbolj očito kaže v dejstvu, da si je tekom teh kratkih let našega narodno-političnega zedinjenja ustvarilo celotno organizacijo ženskega gibanja, kakor ji imajo veliki kulturni narodi, ki so že 30–50 let delali na tem polju. To gibanje je v velikih potezih enotno in to na znotraj in zunaj. Glede enakopravnosti žene pred zakonom in v vsem javnem življenju je vse jugoslovansko žensko edino. Ta enotna volja pa ima tudi enotno predstavništvo: Narodni ženski savez. (Od tega se je sicer del srbskih ženskih društev odcepil in si ustanovil lastno zvezo: Nar. žensko združeno; vendar so ta razcep povzročila zgolj osebna nasprotja in za celotno žensko gibanje v Jugoslaviji nima pomena.)

Pri vsem tem jugosl. ženskem gibanju ne manjka diferenciacija, ki je v kulturnem razvoju neizbežna. Tako ima slovensko in hrvatsko katoliško misleče žensko svojo lastno ožjo organizacijo, enako pa tudi svobodomiselnemu ženstvu »Pokretu« in raznih starejših organizacijah. Problemu svetovnega nazora se pač tudi žensko gibanje ni moglo in ne more izogniti. Prav v tem je potrebna jasna beseda.

Dejstvo je, da ima v NZS danes vodstvo in odločilno besedo svobodomiselnemu ženstvu. S tem Savezu nočemo in niti ne smemo ničesar očitati, ker je to dejstvo le zvest izraz večjega, močnejšega vdeleževanja žena nasprotnega svetovnega nazira-

nja v njem. Slovenske katoliške ženske organizacije so sploh šele od lani v Savezu. Treba je tudi priznati, da je vodstvo Saveza nasproti vsem duštvom enako dobrohotno in objektivno. Pri vsem tem pa ne smemo iti molče mimo dejstva, da se je uveljavila v NZS, ni pozitivno krščanski. Konkretan dokaz za to, ki nam narekuje te vrstice, je bil zadnji Savezov kongres (v Subotici), v kolikor se očituje v sprejetih resolucijah (ki jih objavljamo na drugem mestu).

Subotički kongres je bil posvečen vprašanju vzgoje in izobrazbe ženske mladine v šoli. Referati so bili v rokah izvrstnih strokovnjakinj. Obsegali so osnovno, strokovno, mešansko in srednje šolstvo. Kakor naglašajo poročila, je bila tudi debata temeljita in obširna. Uspeh so bile resolucije, ki do vseh podrobnosti označujejo želje in zahteve glede ureditve splošne šolske izobrazbe za žensko mladino. In v teh šestih resolucijah in še raznih posebnih predlogih, ki obsegajo skupaj do 80 točk, ne najdemo zahteve po verski in krščansko-etnični vzgoji v šoli.

Dalč bodi vsaka verska ozkosrčnost daleč vsaka politična spekulacija in še bolj vsak plemenski separatizem. Maščuje se zgolj s splošno kulturnega in splošno narodnega stališča »gotavljamo: Moč, zdrava kultura, sreča naroda je varna in trajna samo na enem temelju: Strahu božjem. Ta »trah božji« pa ne umevamo kot živalski, suženjski poganstva pred slepo silo božanstva, temveč kot sveto spoštovanje pred ono Veliko tajno, ki jo siuti vsako človeško srce in hrepeni po njej in se v tem hrepenenju dviga višje, nego v katerikoli drugi

svoji težnji. Iz tega spoštovanja klije spoštovanje do vse resnice, dobrote in lepote, absolutne pravice in pisanega zakona, do narodnih svetinj in predanj; spoštovanje do sočloveka, tudi beonega in šibkega, ki se v njem enako očituje podoba božja; spoštovanje končno — a ne najzadnje — do žene. To je strah božji Washingtonov, Lincolnov, Wilsonov in Coolidgev, ki so zgradili mogočni Novi Svet, rešili Evropo pred surovim germanskim gospodstvom, osvobodili slovanske narode in omogočili tudi ustanovitev naše lepe, velike jugoslovanske države. Tak strah božji se narodu sv. Save in carja Lazarja, narodu, ki je stoletja nosil častni naslov »Predzidje krščanstva«, narodu, ki mu je v tisočletni temi suženjstva svetila v bodočnost vera očetov, narodu, ki je tekem vekov prelival kri za križ in svobodo in čestiti Evropo pred azijskim — takemu narodu se strah božji spodobi! Dejansko, nič nekulturnega, nič sramotnega ne bi zagrešil VI. jugoslovanski ženski kongres, ako bi bil v svojih šolskih postulatih dal mesto — in to na čelu! — zahtevi, da se vrši vsa šolska vzgoja v duhu strahu božjega!

Namesto te jasne, za vse razumljive in za vse veljavne, velike, ponosnega naroda vredne zapovedi pa je kongres sprejel sledečo bolj temno nega modro resolucijo:

»V naših šolah mora vladati v interesu narodnega celinstva, civilizacije in kulturne vzgoje mladine popolna verska toleranca.«

Brez dvoma je to naslovljeno predvsem na katoličane. Toda koliko širše in globlje umevajo le-ti narodno in versko bratstvo! Pri nas se ne

učti toleranca, ki je toliko kakor brezbriznost nasproti pravoslavnim bratom, marveč spoštovanje, razumevanje, zblizanje, ljubezen! Da katolicizem ne ovira »civilizacije in kulturne vzgoje mladine«, za to je pač priča naša lepa Slovenija, naš slovenski narod, ki si, tako maloštevilen in toliko vekov politično zaslužjen, pravkar gradi iz lastne moči najvišjo kulturno ustanovo: Akademijo znanosti in umetnosti.

To se nam je zdelo potrebno ugotoviti nasproti resolucijam N. Z. S. na kongresu v Subotici. S tem edinim pridržkom pa priznavamo navedeno kongresu in NZS. njegovo ogromno, velepomembno delo za pravo osvoboditev žene in povzdigo kulture v našem jugoslovanskem narodu. Zlasti smo mu hvaležni za njegov sklep glede kina, nestranskih reklamnih slik in umazanosti v tisku. Le žal, da pri tem ni šel dalje in ni postavil radikalnejših zahtev.

Katoliško misleče slovensko žensko se zaveda, da je vstal v NZS, jugoslovanskemu ženstvu in naši narodni kulturi mogočen, plemenit pobornik; ponosno je, da koraka pod njegovo zastavo. Toda zaveda se pa tudi, da ima poleg ciljev in nalog, ki ga vežejo z NZS, še druge, ki jim mora brezpogojno ostati zvesto.

Prepričajte se, da kupite najceneje

zimske suknje

dolge in kratke pri
Fran Lukič, Stritarjeva 9

Dnevne novice

Slovenski javnosti!

Tehniški in medicinski fakulteti ljubljanske univerze grozi ukinitv. Ravno kar objavljeni proračun za leto 1928/29 vsebuje v členu 44. pooblastilo ministrskemu svetu, da po lastnem preudarku razpolaže z deli našega najvišjega kulturnega zavoda.

Zato sklicuje akademska omladina ljubljanske univerze danes, v četrtek zvečer ob 6. uri v veliko dvorano hotela »Union« protestno zborovanje, na katerem mora vsa slovenska javnost solidarno dokumentirati svoje ogorčenje nad mačehovskim postopanjem napram slovenski univerzi.

Akademiki.

KOLENDAR.

Četrtek, 24. novembra: Ivan od Križa, Hrzigon, Flora. Lunina sprememba: Mlaj ob 11.09 (mrzel veter).

Dunajska vremenska napoved za četrtek, dne 24. novembra: V severnih Alpah južno vreme z zvišano temperaturo, na vzhodu manj oblačno, v nižavah zahodni vetrovi, v gorah viharji južni vetrovi. — V južnih Alpah oblačno, deževno, toplo, na gorah viharji južni vetrovi.

★ **Umril je včeraj v Pamečah pri Slovenjgradu veleposestnik g. Ivan Vrhnjak.** Bil je obče spoštovana osebnost in je užival splošen ugled. Bil je tudi zaslužen pristaš SLS.

★ **Nova področja poštinih ravnateljstev.** Kakor smo že poročali, je poštino ministrstvo usinilo tri poštne direkcije v svrhu štedenja pri poštini upravi. Ukinejo se poštino ravnateljstva v Belgradu, Cetinju in v Splitu. Vsa omenjena ravnateljstva so bila ves čas po vojni, toraj skoraj deset let, popolnoma pasivna. Sklep ministrskega sveta in poštnega ministrstva, da se ta neaktivna poština ravnateljstva ukinejo, moramo iz gospodarskega stališča pozdraviti. Poštini okoliših ostalih petih poštinih ravnateljstev se bodo okrepili z poštini okoliših ukiniteljnih ravnateljstev. Ljubljansko in edino slovensko poštino ravnateljstvo bo pri tej razdelitvi tudi razširjeno na račun zagrebeškega poštne ravnateljstva. Ljubljansko poštino ravnateljstvo pridobi v Medmuru in v Kastavu 23 pošt. Po novem obsegu bo imelo ljubljansko poštino ravnateljstvo okrog 300 pošt, telefonov in telegrafov in bodo tako kraji poštne ravnateljstva izenačeni z oblastnimi okraji.

★ **Podpore oblastnega odbora.** Mariborski oblastni odbor je nakazal sledeče denarne podpore: Za vinsko razstavo v Ptuj 7000 Din, za gospodinjstvi tečaj v Hočah 1000 Din, za gospodinjstvi tečaj v Apačah 1000 Din in za novo železniško postajališče v Cirknici 15.000 Din.

★ **Smrtna kosa.** V Senovem pri Rajhenburgu je nenadoma umrla zadeta od srčne kapi gospa Pavla Hlebec, stara 46 let, soproga posestnika in računovodje Bratovske skladišnice.

★ **Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo obvešča vse gremije, da morajo biti v zmislu okrožnic velikih županov mariborske in ljubljanske oblasti z dne 17. marca 1924, št. 1868, in z dne 26. novembra 1924, št. 6031, na dan 1. decembra vse trgovine ves dan zaprte.**

★ **Uboj.** V neki gostilni v Gornji Radgoni so se zbrali fantje in dekleta v nedeljo bolj proti večeru pri litrih divje šmarnice. Šmarnica je stopila mladini v glavo tako, da se je začela v polpijanosti prepirati. Halbartov hlapec je vsekaj Ivana Deučmana z nožem na vrat, mu prerezal odvodnico in komaj 22letni fant je bil v nekaj minutah mrtev.

★ **Živ zgorel.** V Savini pri Hercegu Novem je v neki hiši stanoval neki Topalović, ki radi hudega revmatizma ni mogel hoditi. Stregla mu je njegova sestra. Te dni je bil sam v hiši. Naenkrat je nastal požar, ki je upepelil hišo, v nji pa je zgorel tudi Topalović.

★ **Norec zažgal hišo in otroka.** V Lepicah pri Mostarju je 46letni kmet Drago Vitić v hipni blaznosti zažgal svojo hišo, v kateri je zgorelo tudi njegovo dete. Vitić je pobegnil in ga še niso našli. Slutijo, da je izvršil samoumor.

★ **Nov brivski in česalni salon** na Jesenicah je otvorila gđica Marija Mežan. Več v današnjem oglasu.

★ **Urejena prebava in zdrava kri** se doseže z dnevno uporabo pol čaše naravne »Franz-Josef-grenčice«. Strokovni zdravniki za motenja v prebavi hvalijo »Franz-Josef« vodo, ker pospešuje delovanje želodca in črev, poživlja menjavo snovi, olajšuje kri in omiljuje razdražljivost živcev. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerij-skih trgovinah.

★ **V boju proti uničujočim škodljivcem** sadnega drevja uporabljamo z najboljšim uspehom **Arborin**.

OBLAČILA TVRDE J. MAČEK
Ljubljana, Aleksandrova 12
so najboljša in najcenejša.

KOLENDAR
Jugoslov. kmetske zveze
za leto 1928. je izšel!

Pišite ponj na naslov: »Jugosl. Kmetska zveza«, Jugoslovanska tiskarna, Ljubljana.
Kalendar ima žepno obliko. Vezava močna.
Cena 10. — Din.

Nakazovanje pokojnin.

Kako neprijetno je, če je treba samo grajati, kritizirati in po večkrat pisariti o stvarih, ki bi morale biti rešene same po sebi. Ne najmanj pereče vprašanje v naši državi je ono o ureditvi razmer glede upokojecev. — Prevedba kronskih upokojecev se vleče kot polž po steklu, in ni videti končne rešitve. — Upokojevcem — najsi so upokojeni nasilno, proti svoji lastni volji, ali vsled redukcije, ali na lastno prošnjo, — morajo čakati mesece in meseca, če ne celo po leto dni in več, predno se jim nakaže zaslužena pokojnina. — Ob tej priliki je vredno ugotoviti, da se nakazujejo nezaslužene pokojnine mnogo hitreje, nego one, do katerih gre upokojevcem pravica po službeni pragmatiki. Človek bi vendar mislil in pričakoval že po navadnem razumu vsakega pastirja, da se upokojevcu hkrati dostavi s penzijskim dekretom tudi nakazilo pokojninskih prejemkov. — Pa ni tako. — Tako je bilo pač v prejšnji državi. Če si vložil v stari Avstriji prošnjo za upokojeitev v zadnji dekadi meseca, si dobil pokojnino promptno nakazano že z dnem 2. naslednjega meseca. — Zelen bi vsekakor v interesu stoterih in stoterih trpinov, ki čakajo na nakazilo borih nekaj stotakov pokojnine, da se to izvršuje hitro, hitro. —

Kajpada: Ko pa mora prošnja s tucati prilog romati po vseh mogočih instancah do ministrstva v Belgradu, a kar je res več nego — ne vem kaj bi dejal — tudi vsaka prošnja najnižje služe, da se mu nakaže pokojnina. — Kaj v tem pogledu res ni mogoče odtrčiti našemu centralističnemu anahronizmu slovitega kitajskega »sofa«? — Potem pa še glavna kontrola, ki išče dlake v jajcu, in ki je že ugotovila (horibile dietu!), da diplomirani doktor nima — fakultetske izobrazbe. To je res višek... Zgodilo se je že, da so menda dvomili, da je bil prosilec za pokojnino sploh — rojen, ko so preteku več mesecev zahtevali od njega rojstni list, dasi je bil dan, mesec in leto rojstva vsaj desetkrat označen v raznih prilogah. —

Saj ne rečemo, da se uprava v nekaterih pagonah počasi ne zboljšuje. Toda v nakazovanju pokojnin gre to le prepočasi na račun žolodcev trpečih državnih uslužbenecv in njihovih družin. To delo je treba pospešiti in reformirati takoj. Res ne uvidevamo, zakaj bi veliki župan in računski aparat finančnega delegata ne mogla prevzeti nakazovanja pokojnin vsaj za vse služe in za nižje kategorije uradništva. Saj so zakoni in predpisi enaki tu kot v Belgradu. —

Upokojevec, ki čaka na »parec«.

Miklavžev večer v »Unionu«

dne 5. decembra ob 7 zvečer

ne bo udili zabave in razvedrila samo otročičem, temveč bodo tudi odrasli čezrati nad prekrasno večjo te prireditve. — Lahko se pa tudi zgoditi, komur ni namenil darila Miklavž, da ga v tem slučaju doleti sreča in se ga spomni ob tej priliki L. A. K. E. t. b. r. a. d. a. — ki je vsako leto uspešno teknoval z Miklavževimi darili. Zato pridite na prireditve vsi, mladi in odrasli, ker za vsakega bo odločeno mnogo lepega in dobrega.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drevi imata nočno službo: Bohine na Rimski cesti in Levstek na Resljevi cesti.

○ **»Čuda morja«** je naslov predavanja, katerega bo imel prof. Pengov v petek zvečer ob 8. uri v beli dvorani Uniona. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike.

○ **Tehnična fakulteta ljubljanskega vsenčilišča** — to bo predmet predavanja, ki ga priredi ljubljanska inženjerska zbornica v soboto ob šestih zvečer v veliki dvorani Uniona. Predaval bo vseuč. profesor dr. Milan Vidmar. Inženjerska zbornica pričakuje, da bo občinstvo napolnilo dvorano in svečano manifestiralo za ohranitev in izpopolnitev tehnične fakultete.

○ **Slavnostni koncert** 1. decembra v veliki dvorani »Uniona« bo obsegal črke za orkester in komorni trio, dva solosepa in štiri mešane zборе. Izvajale se bodo skladbe, ki jih še nismo čuli v ljubljanski koncertni dvorani. Vstopnice za koncert so že na razpolago v Matični knjigarni na Kongresnem trgu po 40, 30, 25, 20, 18, 12 in 10 dinarjev, stojšča po 7 Din, dijaške vstopnice po 5 Din.

○ **Mohorjeve knjige!** Udom, ki so se vpisali pri Prosvetni zvezi v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5 (Akademijski dom) sporočamo, da smo prejele zanje letošnje knjige. Naj pridejo ponje med uradnimi urami: dop. 9—12, pop. 2—7. Za poštino je treba plačati 3 Din. — Obenem prosimo, naj se udje takoj ob prejemu letošnjih knjig vpišejo za prihodnje leto. Udnina znaša 20 Din; udje bodo dobili za to vsoto pet takih knjig, katerih vsaka je vredna tega denarja.

○ **Mohorjeve knjige,** naročene v stolnem županšču, se dobe. Poština 3 Din.

○ **Umril je v torek zvečer gospod Jakob Mencej,** železniški uradnik v pok., v starosti 67 let. Pogreb bo danes popoldne ob pol treh iz hiralnice na pokopališče k Sv. Križu.

○ **Poziv stanovanjskim najemnikom.** Mestni magistrat poziva vse one stanovanjske najemnike, ki iz kateregakoli vzroka iščejo stanovanje in se niso dosedaj še prijavili pri mestnem magistratu, da store to do vključno sobote, 26. novembra 1927, med uradnimi urami v sobi št. 41 magistrat. Mestni trg št. 2, II. nadstropje. Stranke se opozarjajo, da bodo imele pri dodeljevanju stanovanj v mestnih

hišah le tedaj prednost, ako so po svojih močeh podpisale mestno obligacijsko posojilo.

○ **Telefonska uprava** nas prosi, da priobčimo sledeče: V noči od 13. na 14. t. m. zapadli sneg je povzročil v mestnem telefonskem omrežju precejšnje poškodbe, istotako tudi v medmestnem telefonskem in brzojavnem omrežju. Vzroki, vsled katerih so popravila dolgotrajna, so sledeči: 1. Pomanjkanja strokovno izvežbanih delavcev. Večina delavcev stanuje v hribovskih vasi okoli Kresnic in jim je bil vsled zapadlega snega in narasle Save prihod v Ljubljano nemogoč. Nadomestiti jih z neizvežbanimi delavci je izključeno. 2. Z na razpolago stoječimi delavci se morajo spraviti v red v prvi vrsti železniški vodi v svrhu preprečenja železniških nesreč, nato pa drugi medmestni telefonski in brzojavni vodi. Ta popravila so trajala nekaj dni, nakar se je pričelo s popravili v mestnem omrežju, ki je bilo vsled teže mokrega snega zelo občutno prizadeto, tako da je v nekoliko slučajih bila armatura strešnih stolov vsled enostranske obtebe zvit in se je morala izmenjati. 3. En ali dva dni po snežnem zametu je temperatura občutno padla in so vsled tega žice pokale. Delo na zasneženih strehah, in to v mrazu ali pa v dežju, je zelo otežkočeno in smrtno nevarno. — Umevno je gotovo, da želi vsak naročnik, osobito pa oni na periferiji mesta, da se jim zveza kolikor mogoče hitro vzpostavi. Razumljivo so tudi njih intervencije, vsekakor pa je odveč intervenirati osebno ali pismeno z žaljivimi in nedostojnimi izrazi, ki popravil nikakor ne pospešijo, temveč zavlečejo. Telefonski naročniki naj bodo prepričani, da je telefonska uprava ukrenila vse, kar je bilo v njeni moči, da pa žalibog telefonskih zvez vseh naročnikov v par dneh ni mogoče popraviti.

○ **Tatvine.** V noči med 20. in 21. t. m. je bilo vložljeno v stanovanje mojstra Franca Martinca na Omlah in odnešeno njemu za 550 Din obleke, pri njem stanujočemu uradniku Vladu Klanjšku pa 200 Din vredni čevlji. — Gostilničarki Mariji Repuškovici na Bregu je neki zlikovec odnesel igralne karte. — Delavcu Jakecu Zakrajšku v Vodmatu je nekdo odnesel za okoli 300 Din obleke. Tatovi v vseh treh slučajih so že izsledeni.

○ **Kravate, ovratnike, nogavice, rokavice, barhent, flanelo in razna darila po solidnih cenah** pri Francu Pavlinu v Ljubljani, Gradišče 3.

○ **Baržunaste plašče** kemično čisti, damske in moške obleke tudi samo lika tovarna Jos. Reich.

○ **Nogavice vseh vrst v velikih izbiri** in najceneje pri Dobeč-u, Pred škofijo 15.

○ **Krasne dunajske bluze** — Kristofl-Bučar.

KUPUJTE SREČKE II. STADIONSKE LOTERIJE

Glavni dobiček vila »Stadion«, Din 160.000.—

Maribor

□ **Prav skrivnost** je svet krog naše zemlje in ne poznamo ga veliko! Kdor pa hoče videti in slišati vsaj to, kar je znano, o čemer le nekateri vedo, kdor se hoče poglobiti v spoznanje zvezdnatega nebesa, naj pride danes ob 8 zvečer v dvorano Zdržne gospodarske banke, kjer bo predaval g. Ivan Sušnik iz Ljubljane in bodo predavanje spremljale skioptične slike.

□ **Oseba vest.** G. ravnatelj Jože Barle je imenovan za magistratnega svetnika.

□ **Poprava kandidatnih list.** Kakor smo zvedeli, so morale razne stranke, ki so vložile kandidatne liste, iste popravljati. Pravilno je vložila samo SLS. Obrina lista še ni sestavljena. Sitnosti jim dela tudi dejstvo, da je kandidat Lipovšek zadel na odpor pri ostalih obrtnikih.

□ **Z drogrom orjunaske zastave** so potrgali, oziroma poruvali napis na Mariborski tiskarni. Ko bo v Mariboru obmejni kolodvor, kjer bodo dvojni napisi, bodo imeli veliko posla, ako do takrat oblast ne bo uvidela, da je ta »obrt« nedovoljena in bo Orjuno v mariborski oblasti razpustila.

□ **Koncert orkestra kraljeve garde** v Mariboru se bo vršil v petek, dne 2. decembra v Götzovi dvorani.

□ **Smrtna kosa.** V Mariboru je umrl upokojeni podpolkovnik g. Robert Greisdorfer v starosti 72 let. V avstrijski vojski je bil pokojni poveljnik artilerijskega odreda in se je odlikoval v svetovni vojni na italijanski fronti. Pogreb se bo vršil z vojaškimi častmi danes ob 4 popoldne na Pobrežje.

□ **Primarij dr. J. Benčan,** specialist za ženske bolezni in porodništvo, ordinira v poslopju Zdržne gospodarske banke, Aleksandrova cesta 6, od 11 do 12 in od 2 do 3.

9349

Bolezenske kralj prihajajo v telo največkrat skozi ostanje dupljino. V kavarni se torej najlažje obvaruje te nade, influence in bolezn v grlu, ako rečno vnuharilate okusne

ANACOT-PASTILE

Celje

□ **V St. Rupertu nad Laškem** sta bili pri nedeljskih občinskih volitvah dve skrinjici. I. SLS je dobila 199 glasov in 14 odbornikov, II. Slovenska kmetijska stranka pa 47 glasov in 3 odbornike. Pod imenom Slovenske kmetijske stranke se skrivajo radičevci in vse ono, kar je nasečilo protiljudskim in protislovenskim priganjajem bivše Radičeve, sedaj žerjavovske garde.

□ **Iz Grajske vasi** nam poročajo: Nasprotno časopisje z veliko naslodo poroča, kot da je SLS v Grajski vasi v manjšini. Pribiti je treba, da so bili v naši občini izvoljeni v občinski odbor štirje zavedni pristajši SLS in le trije nasprotniki, ki pa se tudi ne identificirajo z »Jutrovim« lažnopravnjakarstvom.

Danes v „Kino Idealu“:

Cesar Jožef II. in čevljarjeva hčerka.

Resnična zgodba iz avstr. vladarske hiše.

HARRY LIEDEKE

KSENIJA DESNI

LIVIO PAVANELLI

HERMAN PICHA

so izbrani igralci tega filma.

Predstave ob: 4, pol 6, pol 8 in 9 zvečer.

□ **Demokratski volivni golaž.** Svoj čas so demokratski vzdignili velik hrup, ko so si koalirane stranke za občinske volitve v Celju dovolile na dan volitev pogostiti svoje agitatorje. Alarmirali so celo oblast, ki je res točno ugodila njih protestu. Radovedni smo, če bo oblast tudi napram demokratom tako rigorozna, ker ji najbrž ne bo znana, da se je pri nedeljskih okoliških volitvah delil demokratskim volivcem golaž ne daleč od volišča na Bregu.

□ **Smrt vzornega dijaka.** Nenadoma je umrl 23. novembra pri svojih starših v Trnovljah pri Celju maturant Stanko Draž. Studiral je v Mariboru in bil gojenec tamkajšnjega dijaškega sementišča. Letos je položil izpit z najboljšim uspehom. Bolehal je že od pomladi sem, a na smrt ni nihče mislil. — Pogreb se bo vršil v petek 25. novembra popoldne. Pokojni Stanko je bil miren in vzoren dijak. Nameraval je vstopiti v bogoslovje, a Previdnost je hotela drugače.

□ **Pojasnilo.** Z ozirom na objavo v Uradnem listu št. 114 z dne 11. novembra, da se konkurzna zadeva trgovca Kosa še nadaljuje, nam g. Ivan Kos pojasnjuje, da ne gre za nikako splošno nadaljevanje konkurznega postopanja. Tekom poravnave je namreč konkurzni upravitelj prezl neko sporno točko z davčnim uradom v Celju, radi katere je davčni urad vložil priziv na višje deželno sodišče v Ljubljani. Vsota, za katero gre, se ne tiče niti njega, niti njegovega novega podjetja, temveč le konkurzne mase.

□ **Spremembe v politični službi.** Za okrajnega glavarja v Celju je imenovan dosedanj okr. glavar v Ljutomeru g. Josip Hubad. Od celjskega okrajnega glavarstva je premeščen v Ljutomer kot vodja tamkajšnjega okrajnega glavarstva g. dr. Leo Brunčko.

□ **Celjska številka »Ilustriranega Slovence«** bo v kratkem izšla. Slike za to številko zbira celjska podružnica »Slovenec«, Cankarjeva cesta 4. Prosimo vse, ki razpolagajo z zanimivimi, po možnosti še neobjavljenimi slikami ali fotografijami, zadevajajočimi mesto Celje ali življenje v mestu, da jih blagovolijo izročiti podružnici, ki v ta namen do konca novembra uraduje vsak delavnik od 2 do 3 popoldne. P. n. podjela, obrtnike in trgovce opozarjamo na posebno uspešni način ilustrirane reklame. Naročila in vsa pojasnila za ilustrirane oglase se dobe ob gori navedeni uri v celjski podružnici »Slovenec«.

□ **Porota.** V pondeljek je bil obsojen na 5 let ječe posestnik Anton Mlaker iz Bodrišne vasi pri Grobelnem, ker je dne 16. avgusta t. l. zastrupil 3 in pol-letnega Stanka Šuca. — Pri drugi obravnavi je bil obsojen istotako na 5 let ječe blagajnik TPD v Laškem, ker je poveril 317.000 Din.

Šoštanj

□ **Volivni boj v okolici.** Dve listi si stojita za občinske volitve nasproti: naša mirna, opirajoč se na dosedanje občekoristno delo, saj je naš odbor mogel znatno znižati občinske doklade. Nasprotniki pa se v potu svojega obraza trudijo, da bi z lažmi preslepili volivce; saj govorijo o 20.000 Din dolgu, ko ima pa v resnici občina še znaten prebitok. Objubuje tudi kar sipljejo — ubožnico, občinski dom in drugo. Seveda, naši kmetje pa niso tako nesposobni, da bi mislili, da bodo kar iz zraka vse to postavili, pač pa iz žepov davkoplačevalcev, ki zato ne bodo volili v svojo škodo. V nedeljo vse osebne ozir v stran in volite vsi drugo skrinjico, ki je naša.

□ **Umrila** je znana kaplaniška postrežnica Marija Tičar, imenovana splošno »mamec«, v 80. letu. Bila je blaga in pobožna oseba. Vsem, ki jim je vdano stregla, se priporoča v molitev.

Kamnik

□ **Do spoznanja prihajajo,** kamniški demokrati namreč, da so ga le polomili s svojim eksodusom iz občinske seje kot smo zadnjič poročali. Ko se je potem vršila ponovna seja z namestniki, se je pričelo od demokratov poudarjanje lojalnosti. Gosp. dr. Karba je v mirnem govoru kritiziral dosedanje delo večine in se posebno branil očitka malenkostnosti. Pričela se je principijelna debata o delokrogu županovnem in je dr. Karba tako govoril, da mu je ploskal celo član večine. Seveda je dr. Karba v sramežljivi ponižnosti odklanjal ploskanje. Zastopnik večine, dr. Zvokeelj, je potem v prav mirnem govoru ozval demokratsko kritiko, dokazal na podlagi sejnih zapisnikov, da so demokrati, ko so imeli večino, prav tako mala popravila in dobave vršili proti naknadni odobritvi odbora. Obenem je pozval manjšino, naj s stvarno kritiko pomaga pri občinskem poslovanju, kar ji bo tem lažje, ker tvori eno tretjino odbora. Po obeh govorih so bila odobrena dosedanja dela in računi — Čisto pa se seveda še niso spametovali naši demokrati. Ko se je na predlog večine imel voliti petlanski odesk za sestavitev poslovnika, je zastopnik večine ponudil demokratski manjšini od petih dva člana. In glejte: naši demokrati so to ponudbo odklonili! Mesto da bi imeli vpliv na sestavo poslovnika v odesku, kjer bi lahko stavili svoje predloge, menda mislijo, da bodo v plenumu zopet prihajali z raznimi predlogi in spremembami ter se bodo zopet izgovarjali, da jim ni poslovnik znan. Dvomimo, gospodje demokrati, če je to prav pametna taktika! Občinski odbor ne bo v plenumu veliko razpravljal o poslovniku, ampak bo najbrže hitro sprejel odeskov elaborat. Se mudi za drugo, nujnejše delo v plenumu! Upamo pa, da se bodo demokrati tako počasi že privadili mirni in stvarni nalogi manjšine in lojalne opozicije.

Slovenci zahtevamo končnoveljavno uzakonitev univerze v Ljubljani.

Nehajte razburjati javnost. - Protesti akademske mladine. - Shodi po vsej Sloveniji. - Ves narod enodušen v obrambi univerze.

Slovenici

Mnogokrat se nam javljajo iz Beograda senzacije, ki nas s strahom navdajajo. Posebno moramo biti pripravljeni, kadar se redigira proračun, kajti takrat se nam vsikdar obljublja neprijetna presenečenja. To pot si je famozni član 44. finančnega zakona za 1928/29 nadel naloge, podkrušiti temelje naše univerze. Odkar se Slovenec zaveda svoje kulturne biti, mu je bilo lastno vseučilišče najvišji ideal. Leto 1919. nam je ta ideal uresničilo, toda že po par letih nam ga skušajo bratje zopet uničiti. Davke plačujemo, tako da bomo obubožali radi njih in se celo nove obremenitve se nam napovedujejo. Ali nismo upravičeni, da zahtevamo nedotaknjenost svoje kulturne dobrine in primerna sredstva, ki morejo našim zavodom garantirati uspešen napredek? Ne pustimo, da na kateremkoli udu našega prosvetnega življenja operirajo beograjski kirurgi. Mi sami vzdržujemo svoje ustanove! Drugi si naj sredstva zase tudi sami askrbe.

Poleg vsega pa pomislimo na narodno kulturni pomen naše almae matris za brate onkraj naših državnih meja, ki vidijo v naši univerzi tudi svoje najvišje kulturno žarišče. Ravno tako je Ljubljana postala v zadnjem času priljubljeno shališče bolgarskih akademikov.

Iz gornjega sledi, da je ljubljanska univerza upravičena ne samo do življenja, marveč tudi do napredka.

Vse slovenske občine, kulturne in slične organizacije pozivamo, da najogorčenije protestirajo proti nameravani okrnitvi univerze in slehernemu poizkusu, v bodoče demontirati že itak pastorsko življenje slovenskih vseučilišč. Akademiki.

Univerzitetni profesorji na 14 dnevno odpoved.

Univ. prof. dr. Karl Hinterlechner.

Cas, ko pride v naši Narodni Skupščini v razpravo proračun in finančni zakon, pričakujejo univerzitetni krogi v naši državi stalno z veliko napetostjo. Prav posebno je veljalo to o proračunu za leto 1928-29. Slovenski dnevniki so prinesli tozadevne predloge v izvlečkih in tu naj nas zanima posebej vsebina § 44.

Ako primerjamo besedila ljubljanskih listov med seboj, se prepričamo prvi hip, da soglašajo izvlečki listov raznih strank skoro dobesedno. Iz tega sklepam, da je bila podlaga tozadevnih podatkov vsem listom identična, in da mi smejo tozadevne navedbe služiti kot osnova za nadaljnja izvajanja, če tudi nimam originalnega besedila pred seboj.

Po »Slovenec« se glasi besedilo § 44, v kolikor se nanaša na univerze, dobesedno takole:

»Takoj po dokončanem šolskem letu 1927-28 se s sklepom ministrskega sveta določi, katere fakultete, v katerem času in na kak način se ukinejo na vseučiliščih v Beogradu (vštevši pomožne fakultete v Subotici in Skoplju), v Zagrebu in v Ljubljani.«

V polpreteklem času je pozval g. minister za prosveto v Beograd na posvetovanje v zadevi univerzitetnega zakona kolego prof. dr. Metoda Dolenc. Po njegovi vrnitvi iz Beograda pa smo doznali, da se nameravata ukiniti v Ljubljani 2 fakulteti, medicinska in tehnična. Poslednja se naj preustroji ob tej priliki v samostojno rudarsko akademijo. To bi torej pomenilo degradacijo in odcepitev te nove institucije od univerzitetnega korpusa. Takoj tu naj pripomnim, da je to ravnanje diametralno nasprotno razvoju montanističnih akademij pri raznih velikih narodih. Tako pšibramska kakor tudi leobenska akademija sta se trudili v preteklosti leta in leta, da sta postali visoki šoli in obe se trudita, da bi prišli v kako univerzitetno mesto. Pri nas se smatra obratno za pravinejši razvoj: od više stopnje na nižjo. Zakaj se naj bi preustrojili naš rudarski oddelek v tako akademijo, zakaj se naj bi nova institucija sploh ustanovila in ločila od univerze, nam je ostalo uradno nepojasnjeno.

Predno nadaljujem, izjavljam brez pridržka, da naj ne velja niti ena beseda sledečega besedila kot kak ožitek napram prijatelju prof. Dolencu. Neoziraje se prvi trenotek na razna druga vprašanja, mora namreč presenečati že to, da kliče g. minister prosvete na konferenco v Beograd (edino pripadnika juridične fakultete, ko gre za življenjska vprašanja medicinske in tehnične fakultete. Dalje se naj blagovoli upoštevati sledeče: Na tej komisiji je sodeloval poleg g. ministra prosvete, ki je bivši profesor juridične fakultete univerze v Beogradu in poleg jurista Dolenca še sedanji rektor beograjske univerze, ki je po poklicu tudi jurist. Torej vsaj trije juristi, medicina in tehnika pa ni bilo menda niti enega navzočega. Zato mi bodi dovoljeno vljudno vprašati, kaj pa razume profesor juridične fakultete posebnega o tako kompliciranem ustroju, kakor ga ima ljubljanska tehnična fakulteta. In ministrstvo se za nas itak nič ne briga, da vsakokratni g. minister o nas niti kaj avtentičnega zvedeti ne more, tudi če bi ga interresiralo kot politika; vsaj kratkim potom v Beogradu ne. Podrobneje se je pa zanimal za nas edino bivši min. prosvete dr. Korošec.

Vsa prireditelje konferencie, ki si je je moral udeležiti torej naš kolega g. prof. Dolenc, me spo-

minja prav živo neke slične konference, ki »va se je morala udeležiti pred par leti v Beogradu kolega prof. dr. M. Vidmar in jaz. Tudi tedaj je šlo za biti ali nebiti naše tehnične fakultete. Takrat je bila vsa konferenca po dobljenem vtisu gola — komedija. Ljubljanska in oba zagrebška tedanja delegata smo dobili ob oni priliki jasen vtis, da nas hočejo postaviti pred gotovo dejstvo. Pustili so nas, da se posvetujemo, sklepali smo tudi, todā drugi dan pride zastopnik beograjske univerze in pravi brez vsake motivacije: pri včerašnjim sklepih ne more ostati. Vso svar moramo urediti tako in tako. Tudi najbolj omejen človek bi bil moral spoznati, da ravna zastopnik beograjske univerze — po nekem višjem naročilu. Saj ni navedel niti enega argumenta! In dogodki na sedanji konferenci se mi vidijo na las slični dogodkom na konferenci v preteklosti. Rektor beograjske univerze in prof. ondote juridične fakultete je nastopil tudi ob sedanji priliki proti nam. V obeh slučajih je bil zastopnik beograjske univerze obenem zastopnik ministrstva.

Iz vsega tu navedenega sledi očitno, da se je pripravljaj Beograd že leta dolgo, predno je prišlo do sedanjega § 44 v predloženem finančnem zakonu. Nad glavno medicinske in tehnične fakultete visi torej Damoklejev meč že leta dolgo, omenjam zato prav posebej, ker je razvidno iz tega, da je imel Beograd leta dolgo časa se pečati s prašanjem, kako naj uredimo naše univerzitetno prašanje. Ako se torej danes vlada še vedno ne upa z odprtim vizirjem na dan s svojim načrtom, ko je že odločena kaj ukiniti na podlagi § 44, je to le dobro premišljena taktika.

Kar se tiče medicinske fakultete, se s tem problemom tu ne bom pečal podrobno, kajti nekaj bo zanjo itak tudi logično veljalo. Glede nje prepustim besedo poklicanejšim osebam. Kot večkratni dekan tehnične fakultete bi si izprosil nekoliko potrpljenja od čitatelja le z ozirom na tehnično fakulteto.

Prva stvar, ki jo sme zahtevati tako poučujoči kakor učeči se činitelj kake šole, torej tako profesor, kakor tudi dijak, je — mir. Pa ne le fizični mir, marveč vsaj ravnatoko tudi duševni mir in duševno ravnovesje. Kako naj človek uspešno deluje, ako naj misli vedno in vedno, od jutra do večera: kaj bi delal, saj ne vem, če mi že jutri ne zapro s kakim fermanom iz Beograda inštituta! Kako naj izvršim kak organizatoričen program, ki obsega dobo več let, ako ne vem, kaj nam prinese prihodnji finančni zakon, kaj prihodnji minister prosvete ali financ? Pri položaju, kakor se je razvil glede univerz v Jugoslaviji, se vsiljuje človeku nehotno od dne do dne misel: počemu naj človek sploh kaj dela? Vzrok take mentalitete je za vsako delo, in torej za vsak napredek naravnost duševna mora. In sedaj celo člen 44 predloženega finančnega zakona za leto 1928-29! Kako si pa predstavlja merodajne osebnosti sploh institucijo, ki se imenuje univerza? Kako si sploh predstavljajo vlogo tako univerzitetnega profesorja kakor tudi akademskega dijaštva? Ali smo univerzitetni profesorji nekaki blapci, ki se nam na 14 dnevno odpoved lahko pokažejo duri? Kako se naj posveti kak dijak resno svojemu studiju, ako niti ne ve, bo-li mogel pri zanj danih razmerah skončati svoje studije ali ne? Merodajni krogi se naj ne varajo, naj ne mislijo, da je za dijaka vse eno, kako in kje naj absolvira svoje studije? Naš student je revež in ne razpolaga z bogastvom. Državne sinekure so pa tudi le za nekatere!

Toda ostanimo pri profesorskem prašanju. Saj se bodo gospodje akademiki najbrže sami oglasili. Ob koncu šolskega leta 1927-28. se nam bo blagohotno povedalo, kaj se namerava ukiniti. Vsi javni faktorji v Beogradu naj mi blagovole oprostijo. Zato prašanja sledeče vsebine: Ali mislijo merodajni faktorji, da je tako ravnanje vredno odločujočih krogov. Ali ne mislijo, da mora spraviti tako ravnanje celo državo pred zunanjim svetom v skrajno neugodno luč? Ali je tako ravnanje vredno najvišje kulturne institucije, ki je vsakemu narodu brezdvomno njegovo vseučilišče? Ali ni sram vso beograjsko državno administracijo, da je izdala s § 44 indirektno: da si ne upa povedati naravnost, kaj namerava? Mar si upa podcenjevati državni beograjski administrativni aparat v toliki meri najvišji drugi državni faktor, Narodno Skupščino, da si prisloja ravnati s poslednjo na tak način, kakor se tu godi, kajti počemu pa imamo univerzitetni zakon, ki govori tudi o nekih pravicah profesorjev?

Kakor je že preje rečeno, se vleče skozi zgodovino naše univerze kakor rdeča nit skozi tkanino misel, da se nam hoče ukiniti ta ali ona fakulteta ali tudi več oddelkov, oziroma fakultet. Ves problem torej ni od danes. Na prvi pogled se vidi, da merodajni faktorji ali niso imeli poguma svoje namere jasno povedati, ali je pa vse le primerno taktiziranje. Ali mar niso imeli prizadejti merodajni faktorji vsa leta dosti časa, da se odločijo za to, kar se naj bi storilo? Ne. Vsa stvar je precizno premišljena. Hočejo čakati konca leta, ko že sedaj vedo, kaj nameravajo storiti. Ob koncu leta se razkrope profesorji, razide se akademska mladina, nekako istočasno se razide skupščina. Takrat bomo udarili, si mislijo merodajni gospodje. In na jesen se zbere akademska mladina na drugih mestih, profesorje razženemo na vse kraje, de loma jih pošljemo v penzijo. In — mirna Bosna!

In če bo videl zunanji svet tako ravnanje vladnih krogov napram univerzitetnim instituci-

jam, ki so vsakemu narodu njegov noli me tangere, kaj mislijo gospodje v Beogradu, da bo to pospeševalo naš ugled v inozemstvu? Ne! Nikakor ne, in prepričan sem, da se bodo polastili take rešitve vraga vprašanja naši »blagohotni« sosedje ter bodo kazali na dejstvo samo in ne manj tudi na način, kakor se ta stvar hoče realizirati.

Od vsake vlade se sme najmanj zahtevati, da ima pogum povedati, kaj hoče storiti, ako gre enkrat tako daleč, da prinese pred parlament zakonski načrt, ki določa, da se naj ukinejo cele fakultete. To je dolžna sebi, dolžna državi z ozirom na zunanji svet, dolžna svojim zakonodajnim faktorjem in — last, not leašt — dolžna tudi ljudstvu in — profesorjem. Javni faktorji so nas pred ustanovitvijo vabili na mesta univerzitetnih profesorjev. Nihče od nas ni prosil imenovanja. Kontinuiteta vlad nas zato upravičuje, da zahtevamo zase duševnega miru, da nam bo mogoče delovati v našem delokrogu za ljudstvo in državo ter za kulturni napredek. To je naša dolžnost, ki nam pa daje tudi pravice, preko katerih ne sme nihče! Univerzitetni profesorji nismo nikaki politični konjunkturisti, nikake državne pi-javke, ki bi šli za tem, da pljačkajo državo in da zaslužijo ob državnih nabavkah. Ako nam ne daste miru, počemu ste nas zvali na katedre državnih univerz? Po preobratu so nam bila odprta vrata na razna mesta po svetu, in v Jugoslavijo smo prinesli svoj duševni kapital. Mi nismo prišli tu sem kot berači, ki bi bili komu v breme in zato je naravnost sramotilno vedno poudarjanje, da država teh bremen ne zmore za kulturne namene, ko je zadostno znano, da se posveča za univerze v drugih državah, ki so ravno v kulturnem oziru daleč pred našo, neprimerno več nego pri nas. Gospodari se naj dobro in pošteno in vseh tožb gospoda finančnega ministra ne bi bilo treba v tako bogati državi, kakor je Jugoslavija! Ali je znano gospodu finančnemu ministru na primer, da se namerava »zaraditi« v razne svrhe samo pri zgradbi novega poslopja skupščine več nego znaša za par let ves proračun ljubljanske univerze? Hic Rhodus, hic salta!

Akademska mladina manifestira za svojo univerzo.

Impozantno je reagirala naša akademska mladina na (sicer zaenkrat še hvalabogu netočno) vest iz Beograda, da se namerava okrniti slovenska univerza z redukcijo tehnične in medicinske fakultete. V svesti si svoje dolžnosti, da poseže prva v borbo, neomajno na braniki neokrnjene slovenske univerze, je snoči z veličastnim manifestacijskim zborovanjem na univerzi in s sijajnim demonstracijskim sprevedom po ulici otvorila kampanjo, ki naj se razširi na ves slovenski narod za našo najvišjo znanstveno institucijo.

Zborovanje na univerzi.

Ze mnogo pred 5 popoldne se je zbiralo akademsko dijaštvo na univerzitetnih tleh ter nato ob petih popolnoma napolnilo veliko univerzitetno zbornico. Dvorana z vsemi galerijami vred ni mogla sprejeti vseh akademikov, ki so prihiteli izraziti svojo solidarnost v borbi za slovensko univerzo. Mnogo jih je moralo ostati še na hodniku in celo na stopnišču pred zbornico. Ogorčenje nad sleherni namero škodovati slovenski univerzi je dobilo na včerašnji manifestaciji svoj izraz.

Vsi govorniki — za nacionalistične akademike je govoril jurist Iskra, za katoliške filozof Edi Kocbek, za svobodne Bratko Kreft in za srbohrvatske akademik tehnik Karadjole — so soglasno poudarjali, da akademska mladina ne bo odnehala v obrambi naše univerze, da jo bo čuvala kot narodno svetinjo ter da je treba zainteresirati ves narod za vprašanje univerze, ki je njegovo bistveno vprašanje, vprašanje njegove kulturne samostojnosti. Slovenska univerza je kljub svoji mladosti dosegla že krasne uspehe in je po pravici zaslovela v svetu. Tu, v Ljubljani, središču slovenskega naroda, pa pomeni naša univerza važen, neprecenljiv nacionalen faktor za vso državo. Slovenska univerza more kljub majhni dotaciji s strani države v vsaki »meri tekmovali z bogato dotirano beograjsko univerzo. Nikdar ne bo

mogel slovenski narod privoliti v redukcijo in postopno demontažo njegovega krasno se razvijajočega, najvišjega kulturnega in znanstvenega zavoda. Ta in slična izvajanja vseh govornikov so zborovalci spremljali z burnim, prekipeljavim odobravanjem. Padle so tudi mnoge trpke na račun neuvidevnosti nekaterih kulturno zaostalih beograjskih političnih faktorjev.

Sklenjeno je bilo, da se bo od vseh slovenskih političnih voditeljev, zlasti od poslancev, zahtevala precizna izjava o njihovem stališču do slovenske univerze. Soglasno je bil sprejet tudi sklep, da se proglasi v znak protesta proti nameravam redukcijam na univerzi tridnevna stavka vseh akademikov. Dalje je bilo sklenjeno, da akademska mladina pokrene široko akcijo med narodom in da v nedeljo po vseh večjih krajih Slovenije za našo univerzo priredi manifestacijske shode, na katerih bodo govorili tudi delegati slovenske univerze. Vsi sklepi so bili sprejeti z velikim navdušenjem.

Manifestacije na ulicah.

Po zborovanju na univerzi se je akademska mladina uvrstila v sijajno povorko ter krenila po ljubljanskih ulicah in burno manifestirala za slovensko univerzo. S klicem kakor »Živela popolna slovenska univerza!« »Živela tehnična in medicinska fakulteta!« »Naš denar za našo univerzo!« itd. je mladina demonstrirala po ulicah skoro uro dolgo. Discipliniran nastop v četverostopih ter entuzijazem, s katerim je mladina iskreno manifestirala, je napravil na občinstvo kar najboljši vtis. Smelo trdimo, da tako krasne, impozantne manifestacije v Ljubljani že dolgo ni bilo. Manifestacije niso kazili tudi razni neumestni medklic, narekovani od političnega nasprotstva, ker so k sreči ostali ti pojavi osamljeni.

Prisrčne manifestacije je mladina priredila tudi pod stanovanji prodekana tehnične fakultete univ. prof. dr. Hinterlechnerja ter dekana medicinske fakultete univ. prof. dr. Šerka.

★

Narod je hvaležen svoji mladini, da tako brani naše kulturne svetinje. Toliko bolj pa je treba žigosati tiste, ki v takih trenutkih kršijo solidarnost in take manifestacije izrabljajo za svoje zgagarstvo. To je storil včeraž zastopnik tako zvanih »svobodnih« akademikov Kreft. Smatral je za potrebno, da na tem zboru divja proti tistim, ki so za univerzo največ delali, jo najdosledneje in najuspešneje branili in ki edini imajo zaslug, da je danes še celotna, proti SLS in Jugoslovanskemu klubu. Ugotavljamo, da so se vsi drugi govorniki zavedali važnosti zborovanja in so govorili za korist stvari, le g. Kreft je delal žalostno izjemo. Njegov nastop je povzročil ogorčenje in jezo, nekateri, ki smatrajo razdiranje za svojo profesijo, pa so to priliko izrabili in vpili tako na univerzi kakor po ulicah proti SLS in njenim predstavnikom v parlamentu in vladi.

SLS bo tudi to pot storila vse za neokrnjeno univerzo, kar je v njenih močeh. V interesu časti in ugleda »Akademskega sveta« pa je, da taki neodgovorni in nepremišljeni elementi ne bodo imeli prilike na njegovih zborovanjih uganjati svojih neumnosti.

Dr. Jackowski, ravnatelj političnega oddelka zunanjega ministrstva, ki je odšel te dni v Berlin radi sklenjanja poljsko-nemške trgovinske pogodbe.

V nepopisni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nam je neizprosna smrt iztrgala iz naše srede ljubljeno soprogo, dobro mamico, sestro, teto, svakinjo, nečakinjo in sestrično, gospo

Matildo Korpar roj. Kovačec

veleposestnico v Osluševcih.

Danes, ob pol 9 zvečer nas je po dolgi, mučni in zahrbtni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, stara še komaj 27 let, za vedno zapustila.

Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v petek, dne 25. t. m. ob 9 dopoldne iz hiše žalosti na domače pokopališče pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji.

Osluševci, dne 22. novembra 1927.

FERDO KORPAR, soprog. — METKA IN VLADO, otroka — ter ostali sorodniki.

Gospodarstvo

Komercializacija.

Belgrad, 22. nov.

Ministrstvo za promet je izdelalo predlog za komercializacijo državnih železnic. O tem predlogu bo razpravljala konferenca, ki je sklicana za 5. december t. l. v Belgrad.

Glavni obrisi uredbe bi bili sledeči:

Osnuje se samostojno podjetje z imenom »Državne železnice SHS«, ki bo železnice upravljalo po trgovskih načelih. Novo podjetje prevzame vse pravice in obveznosti iz dosedanje eksploatacije drž. in privatnih železnic. Podjetje more zaključevati posojila do 50 milijonov Din brez dovoljenja prometnega ministra, nad to vsoto pa le z njegovim dovoljenjem. Dolgoročna posojila na premičnine odobrava vlada, na nepremičnine parlament. Razen teh investicij s pristanom uprave podjetja se morejo vršiti tudi druge samo z zakonom. Knjigovodstvo mora biti tako, da se more takoj razvideti stanje podjetja. Zanj bo poseben pravilnik poleg zakona o drž. računovodstvu in ureditvi glavne kontrole. Proračun se dela za koledarsko leto in ne pride v splošni drž. proračun. Vsako izpremembo tarifa odobrava minister, ki more v interesu gospodarstva tudi zahtevati znižanje ali izpremembo tarifnih postavk. Upravo (9 članov) predlaga prometni minister. Predlagajo pa ministru: po 3 člane gospodarski svet, univerze (sporazumno Belgrad, Zagreb in Ljubljana), vse trg. zbornice skupaj, zveza industrijcev, zveza poljedelskih združenj, združenje inženjerjev in arhitektov ter združenje pravnikov. Od teh kandidatov izbere minister 9, med njimi 5 železniških strokovnjakov. Člani pa ne morejo biti: akt. ministri, poslanci, akt. drž. uradniki, niti osebe, ki morejo priti v poslovne zveze s podjetjem. (?) Upravni svet se zapriše in je materialno in moralno odgovoren za vodstvo podjetja. Dnevnice in nagrade za člane predpisuje minister. Pod upravnim svetom je glavno ravnanstvo, kateremu račeluje glavni ravnatelj, ki ima pravico suspendirati vse osebe podjetja in njegove naredbe so takoj izvršne. Predlaga ga pa upravni svet.

Podjetje mora osnovati rezervni, amortizacijski, pokojninski in bolniški fond. Položaj uslužbovcev se bo reguliral s posebnim pravilnikom. Podjetje prevzame nase tudi pokojnine vseh: osebja, ki se bo po gotovem roku penzioniralo.

* * *

Občni zbor Kmetijske družbe za Slovenijo se bo vršil v sredo dne 28. decembra 1927 ob 11 v Mestnem domu. Podružnice, ki še niso sklicale svojih občnih zborov, naj jih skličejo zadnji čas za nedeljo dne 18. decembra (ne 26. dec.). Svoje občne zbornice naj nemudoma razglase v »Kmetovalcu« dne 30. novembra.

Statistični pregled zunanje trgovine za I. polletje 1927, edicija glavnega ravnateljstva carin, je izšel in se dobi za 30 Din pri vseh glavnih carinarnah.

Pokvarjeni bankovci. Narodna banka stalno zamenjava pokvarjene bankovce. Letos jih je zamenjala do 15. nov. za 1020 milijonov Din napram 982 milijonov celo lanske leto. To predstavlja letos 18.4% obtoka napram 17.3% lani.

Jugoslovanska industrija ulja i boja, d. d. v Ljubljani ima občni zbor 9. dec. ob 11 v prostorih Ladr. podun. banke; dnevni red: Sklepanje o prodaji družabnih tvornic; sklepanje o likvidaciji družbe; event. znižanje kapitala od 1.250.000 na 250.000 in obenem zvišanje na 1.500.000 z izdajo 10.000 novih delnic po 125 Din.

—o—

Borza

Dne 23. novembra 1927.

DENAR.

Danes je bilo več privatnega blaga, zlasti mnogo ga je v devizi Newyork. Povpraševanje je bilo prav znatno. Deviza Dunaj, ki jo je dala Narod. banka, je popustila od 8.015 na 8.0125, Berlin istotako od Narodne banke se je uvrstil od 13.56 na 13.5675. V ostalih kurzihi ni bilo izprememb.

Ljubljana. Berlin 13.5525—13.5825 (13.5675), Curih 10.94—10.97 (10.955), Dunaj 7.9975—8.0275 (8.0125), London 276.95—277, Newyork 56.64—56.84 (56.74), Praga 168.05—168.85 (168.45), Trst 308—310 (309).

Zagreb. Amsterdam 22.97—23.03, Berlin 13.55—13.58, Curih 10.94—10.97, Dunaj 7.9975—8.0275, London 276.6—277.4, Newyork 56.64—56.84, Pariz 222.84—224.84, Praga 168.05—168.85, Trst 307.83—309.83.

Curih. Belgrad 9.13, Berlin 123.82, Budimpešta 90.75, Bukarešt 8.20, Dunaj 73.11, London 25.285, Newyork 518.5, Pariz 20.385, Praga 15.3625, Trst 28.235, Sofija 3.74, Varšava 58.10, Madrid 87.80.

Trst. Belgrad 32.25—32.85, Curih 353.50—355.50, Dunaj 256.50—262.50, London 89.47—89.68, Newyork 18.32—18.38.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.4875, Kolanj 190.15, London 34.58, Milan 38.59, Newyork 709.20, Pariz 27.89, Varšava 79.50. Valute dolarji 706.90, francoski frank 27.88, lira 38.60, dinar 12.41, češkoslovaška kruna 21.

Praga. Devize: Lira 183.5, Belgrad 59.425, Pariz 132.65, London 164.6, Newyork 33.745.

Dinar: Newyork 176.05, Berlin 7.375, London 276.85.

VREDNOSTNI PAPIRIJI.

Ljubljana. Celjska 164 den., Ljublj. kreditna 130 den., Praštediona 890 den., Kred. zavod 160 d., Strojne 80 bl., Vevče 133 den., Kranj. industr. 370 den., Ruše 280—290, Stavbna 56 den., Šešir 104 d.

Zagreb. 7% invest. posoj. 84—84.25 (brez zaklj.), vojna odškodnina 400—401 (brez zaklj.), nov. 402—403 (brez zaklj.), agrari 51.75—52, Hrv. esk. 91, Jugo 94.25—94.5, Hipo 57.5, Praštediona 890, Ljublj. kreditna 130—135, Sečarana 585—590, Drava 560, Slavonija 14—15, Trbovlje 490—494, Vevče 130—136.

Trst. Adria 184, Assicurazioni Generali 4440, Cosulich 17.8, Riunione adriatica 2100, Tripicovich 260, Split cement 225, Lloyd 730.

Dunaj. Podun.-savska-jadran. 83.20, Živno 106, Hrv. esk. 10.75, Jugo 11.50, Alpine 41.90, Greinitz 5.40, Leykam 11.50, Trbovlje 62.20, Kranjska ind. 46.50, Ruše 37.25, Mundus 169, Slavonija 1.56.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Buk. neparjeni plohi ostror. paral. očelj. od 27—100 mm od 2 m s 15% kratke robe od 1—190 m od 14 cm šir. fko vag. Sušak pristan. za I. 850, za II. 650, za III. 450, zaklj. 10 v., testoni 20 mm 2.25 m dolž. fko vag. Sušak 3 vag. po 540; zaklj. 13 vag.; tendenca za bukovino živahnejša. — Dež. prideiki (vse samo ponudbe; slov. post. plač. 30 dni, ml. tar.): pšenica 78—79 kg 2% baška 342.5—345, dec. 342.5—345, sr. 340.5—342.5, slav. 337.5—340, koruza stara baška 267.5, nav. vozn. 272.5, um. suš. baška 260, nav. vozn. 265, baška času primerno suha s kval. gar. 240, oves baški zdrav rešetan 275, moka (g vag bl., fko Lj., plačilo po prejemu 490, zaklj. 2 vag. pšenice, 1 koruze, skupaj 3 vag. Tendence neizpremenjena.

Novi Sad. Pšenica bač. 292.5—297.5, rž 280—290, oves bač. in sr. 255—260, ječmen bač. 245—250, 68—69 kg 245—250, koruza bač. 220, kv. gar. 192.5—195, n. 12—1 202.5, 3—4 202.5—210, moka baška 0 g 415—425, 2 395—405, 375—380, 6 315—325, 7 253—265, 8 197.5—205, otrobi bač., sr., slav. 175—177.5. Tendence prijaznejše. Promet: 5 pšenice, 21 koruze, 4 moke, skupaj 30 vag.

Budimpešta (terminalska borza) Tendence evrsta. Pšenica dec. 32.52—32.32, zaklj. 32.40—32.42, maj 32.92—32.66, zaklj. 32.72—32.74, rž marec 30.86—30.72, zaklj. 30.78—30.80, koruza maj 25.86—25.70, 25.76—25.78, julij 26.56, 26.52.

Najprimernejši darovi pod Božičnim drevescem: okusne

ELIDA KASETE

Mark Twain:

Kraljevič in siromak.

Pravljica za mlade ljudi vsake starosti.
iz angleščine prevel: Jos. Poljanec.

»Kdo pa, veličanstvo?« je vprašal glavni varuh. »Oni, ki stoji tamle — pravi kralj angleške države. In on vam bo sam povedal, kje je. Pomislite malo, kralj — napni močgane — tisto si nazadnje, prav najnazadnje storil tisti dan, preden si pa oblečen v moje cunje, odhitel iz palače, da bi kaznoval onega vojaka, ki me je udaril.«

Zavladala je tišina, ki je ni kalilo nobeno gibanje, noben šepet, in vse oči so se uprle v novodolceca; le-ta je stal s povešeno glavo in nabrazdanim čelom in je brskal po natrpani množici malo vrednih spominov, da bi našel samo eno majhno svitlo dejstvo; ako bi ga našel, bi ga pozadilo na prestol; ako ga ne bi našel, bi k dobremu in slabemu ostal, kar je bil — siromak in izvržek. Trenutek je mineval za trenutekom, iz trenutekov so nastale minute, in deček se je še vedno molče trudil in zaman. Naposled je vzdihnil, počasi zmajal z glavo in rekel z drhtečimi ustnicami in obupajočim glasom:

»Spominjam se na tisti prizor — na vsega — ampak državnega pečata si ne morem poklicati v spomin.« Učinknil je, nato pa se je ozri kviško in rekel z vpludno dostojanstvenostjo:

»Gospodje in gospe, ako hočete svojega postavnega vladarja oropati čnoga, kar mu gre, zavoljo tega ker mi tega dokaza ni mogoče podati, vam ne morem braniti, niti vam moči. Teda —

»Oh, neumnost! To je norost, kralji!« je vzkliknil Tomažek ves prestrašen, počakaj vendar! Pomislil! Ne obupaj! Tvoja stvar se ni izgubljena in tudi ne bo! Poslušaj, kaj bom rekel — naslednj vsako besedo — hočem ti poklicati v spomin tisto jutro, vsak trenutek prav tako, kakor se je godilo. Pogovarjala sva se — in jaz sem ti pravil o svojih sestrah Nan in Bet — jeli, da se tega spominjaš? In potem o moji stari majki — in o igrah, ki so jih igrali fantje iz tiste zagate — na to se tudi spominjaš, kajne? Pa dobro; le se tako naprej sledi vsaki moji besedi in na vse se boš spomnil. Dal si mi jesti in piti in si s kral-

jevsko vpludnostjo poslal služabnike iz sobe, da me ne bi bilo sram pred njimi, ker sem bil tako nizkega stanu — ej, vsega tega se tudi spominjaš.«

Ko je Tomažek našteval te podrobnosti in je deček prikimal v glavo v znamenje, da se jih spominja, so vi okoli poslušalci in dvorniki strmeli od presilnega začudenja. Vsa pripoved je bila slišati kot resnična zgodba, ampak kako se je bila mogla zgoditi ta zveza med kraljevičem in beraškim dečkom? Še nikdar ni bila taka družba ljudi tako v zadregi, tako zmedena in tako zbegana.

»Potem, kraljevič, sva za šalo zamenjala obleko. Nato sva se vstopila pred zrcalo, in bila sva si tako podobna, da sva obadva rekla, da je videti, kakor da se ne bi bila zgodila nobena izprememba — to se tudi spominjaš. Nato si opazil, da mi je vojak roko malo ranil — glej, še sedaj se pozna, še sedaj niti ne morem dobro priti ž njo, ker so prsti tako trdi in negibčni. Spričo tega je tvoje veličanstvo planilo kviško, priseglo, da bo kaznoval vojaka, in stekel si proti vralam. Pri tem si šel mimo mize — na mizi je teželo tisto, čemur pravite državni pečat — pograbil si ga, se željno oziral okoli sebe, kakor da bi tisti kralj, kamer bi ga skril — in tvoje oko je zagledalo —

»Ej, to zaostaja in hvala bodi Bogu!« je vzkliknil razčepani deček silno razburjen. Pojdi, dobri grof St. John — v enem rokavu milanskega oklepa, ki visi na zidu, boš našel državni pečat.«

Tako je, kralj, tako je! je zaklical Tomažek; angleško žezlo je sedaj tvoje, in za tistega, ki bi nasprotnoval temu, bi bilo boljše, da bi nem prišel na svet! Pojdi, grof pod grof, požuri se, kar se moreš!

Vsa vrhoka družba je bila sedaj pokonci in malodane iz uma, tako je bila nemirna, v skrbih in razburjenosti. Po sežetih in na vzvišenem prostoru se je oglasilo glusče šumenje razvnetega razgovaranja, ki je bilo tako glasno, da nikdo ni vedel ne slišal in se zanimal za nič drugega kakor za ono, kar so si sosede na ušesa upili. Čas je mineval, ne da bi se kdo zanimal za to. Naposled se je razgrnila nad množico nenačnna tišina in v tistem trenutku se je na vzvišenem prostoru prikazal grof St. John, držeč veliki državni pečat visoko v zraku. Tedajci so zadoneli gromoviti klici:

»Živio pravi kralj!«

Dolgo časa se je ozračje treslo od vzklikanja in bučnih glasov godbe in je bilo vse belo od viharja mahajočih robcev. Sredi vzvišenega prostora pa je stal razčepan deček, ves zardel in srečen in ponosen, okrog njega pa so klečali veliki plemenitaši in dvorniki.

Naenkrat so se vsi vzdignili in Tomažek je vzkliknil:

»Vzemi, kralj, ta kraljevska oblačila in daj zopet svojemu služabniku Tomažku njegove cunje in ostanke.«

Tedajci pa se je oglasil glavni kraljevi varuh:

»Slecite tega mladega lopova in ga vrzite v ječo!« Novi kralj, pravi kralj, pa je rekel:

»Ne tako! Da bi njega ne bilo, bi ne dobil zopet svoje krone nazaj — nikdo ne sme položiti roke nanj, nikdo mu ne sme nič žalega storiti. Kar se tebe tiče, dobri moj stric in moj varuh, moram reči, da tvoje vedenje napram temu revežu ni hvaležno, posebno ko čujem, da te je baš on povišal v vojvodo — glavni varuh je zardel — »ko vendar ni bil kralj. Koliko je polemtakem tvoj lepi naslov vreden? Jutri moraš mene prositi in sicer po njem, da ga potrdim, sicer ne boš ostal vojvoda ampak navaden grof.«

Spričo te zavrnitve se je vojvoda Somersetski nekoliko umaknil v ozadje. Kralj pa se je obrnil proti Tomažku in rekel prijazno:

»Ubogi moj fant, kako je mogoče, da si se spomnil, kam sem skril državni pečat, ko se še sam nisem mogel spomniti?«

»Ej, kralj, to je bilo kaj lahko, ker sem ga večkrat imel v rokah in ga uporabljal za razne reči.«

»Uporabljal si ga — a nisi mogel povedati, kje je?«

»Nisem vedel, da je bilo to tisto, kar bi tako radi imeli. Niso mi ga opisali, veličanstvo.«

»Kako pa si ga uporabljal?«

Rdečica se je priplazila Tomažku na lica in povesil je oči in molčal.

»Govori, dobri dečko, in ne boj se ničesar,« je prigovarjal kralj. »Kako si rabil veliki državni pečat?«

Tomažek je nekaj hipov ves zmeden nekaj jecljal, nato pa mu je prišlo čez ustnice:

»Orehe sem tri ž njim!«

LJUDSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 23 zvezek: A. Sheeham, Nočing. Povest irskega dekleca. 24 Din. vez 32 Din. — 24 zvezek: A. Marby, Banka. Ljubljanskobeseda povest. 22 Din. vez 30 Din. — 25 zvezek: Haggard, Her cesarja Montezuma. Din 30, vez Din 42. — Stariški in njegovo burlesko življenje 14 Din. — 14 Din. vez 22 Din. — 27 zvezek: Fregele, Orori solna Din 24, vez Din 32.

MALI OGLASI

Vaaka drobna **vrtilca 1.50 Din** ali vsaka **beseda 50 par.**
Najmanjši oglas **3 ali 5 Din.** Oglasi nad deset vrtic se računajo višje.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Kateri čevljarški ali krojaški mojster bi sprejel z vso oskrbo 14 letnega fanta brez staršev? — Društveni dom na Viču. 9330

Proste službe

Zanesljivi in delavni zastopniki
za prodajo drž. papirjev na obroke, se iščejo za vse kraje v Sloveniji. — Zaslugek največji. Oglasiti se pri Trgovski agenciji »UNITAS«, Beograd, Kralja Milana 14/L.

Mlinarja

Iščem za valjni mlin, v starosti 30—50 let, ozir. dam mlin tudi v najem. **M. RIBNIKAR**, Retnje, pošta Križe. 9329

Veliko elektrotehnično podjetje potrebuje s 1. januarjem:

- 1 absolventa elektrotehničnega oddelka, višje obrtne šole, s prakso.
- 1 mlajšega elektromonterja, sposobnega tudi za pisarniška dela.
- 1 strojeopisko za hrvaški in nem. jezik, ali slov. in nem. jezik, z znanjem stenografije (tudi začetnice).

— Pismene ponudbe na Poštni predal 103, Ljubljana, z navedbo zahtev.

Učenec

zmožen slovenskega in nemškega jezika se takoj sprejme v trgovino specializirano za FERDO KAUFMAN, Maribor, Kralja Petra trg. 9348

VAJENEC

krščan. staršev, se sprejme pri čevljarškem mojstru **ALOJZU DROBEŠ**, Trbovlje II., Ojstro.

UČENKO sprejemem na strojno pletenje. Naslov v upravi pod: 9337.

Stanovanja

DIJAKINJA IŠČE stanovanje. Ponudbe pod »Dijakinja« na upravo.

Dve sobi

se odda za pisarno. — Naslov v upravi št. 9332.

Lepo opremlj. SOBO

za dvoje oseb, ter podstrešno sobico, oddam. Elektr. razsvetljava povsod. Tudi dobra hrana. — Naslov v upravi št. 9275.

Majhna SOBICA

se odda s hrano ali brez. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 9298.

Posedstva

HISA v Šiški, večstanovanjska, moderna, vrt, napredaj. »Posredovalec« Sv. Petra cesta št. 18.

Enonadstr. hiša

s staroznano gostilno, gospodar. poslopij ter velikim vrtom ob prometni drž. cesti v večjem kraju na Dolenjskem, se proda za 180.000 Din. Napredaj tudi več hiš v Ljubljani in posestev na deželi. Vprašati v: Prometni pisarni Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani, Salendrova ulica 6.

Najboljša reklama so oglasi v »Slovencu«!

Kdo kupi?

Napredaj dva camions **Saurer** 25 q teže, z motorji 40 HP. — Za obširnejša pojasnila in cene nasloviti na »Ditta Ing. F. Ribl & C., Gorizia«, Italia. 9277

Sodi

hrastovi od 100, 200, 300, 400, 500, 600 in 700 litrov, v popolnoma dobrem stanju, za vino in žganje, se prodajo po ugodni ceni. — Vprašati pri **BR. NOVAKOVIČ, LJUBLJANA, Kolizej.** 9028

Krasna zlata damška ura in briljanten prstan poceni prodam. Naslov v upravi lista pod številko 9333.

PRODAMO

295 garnitur toplih delavsk. oblek. Nakupne ponudbe je vložiti do 13. decembra t. l. Več se izve pri Direkciji drž. rudnika Zabukovca, pošta Griže. 9347

Kdo prodaja?

Srne in zajce kupujem v vsaki množini. **FR. SLAMIC**, Ljubljana, Gosposvetska cesta 6.

ROČAJE za krampe kupim. Ponudbe pod šifro »Kramp št. 9352« upravi »Slovenca«.

Nasla obrt

Na fino dom. hrano sprejemem abonenta. — Naslov v upravi št. 9331.

Najlepša drva

Čebin, Wolfova ul. 1/2

Poravnajte naročnino!

Železnato vino

lekarnarja dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani krepča oslabele, malokrvne odrasle in otroke.

Družba »Ilirija«

Premog - drva - koks - oglje.

Dunajska cesta 46, poleg lv Zakotnika Tel 2820

POTREBŠČINE

za KROJAČE in ŠIVILJE v modni trgovini **ANTON PAŠ**

Maribor, Slovenska ul. 4

Nogavice, rokavice, srajce, kravate, jopice, vse damsko, moško in otroško perilo, volnene veste itd., itd.

Strogo **SOLIDNE CENE!**

Kupujte

OBLEKE in PERILO

pri I. TRPINU

MARIBOR

Glavni trg št. 17

ker tam je res najfinije blago po zmernih cenah!

Živinsko

krmilno sol

oddaja na debelo **A. Volk**, Ljubljana, Resljeva c. 24.

Stavljeno podjetje **ACCETTO & drugovi** družba z o. z. Maribor, Koroška ul.

Delovna zmožnost

moških je zavisna od zdravja. Varujte se strupenega kofeina in pijte samo okusno, najboljšo kavo brez kofeina, to je

KAVA »HAG«.

Izgubil se je

6 mesecev star pes pasme Airedal-Terrier. — Dlaka resasta. Barve je po vrhu črne, spodaj rjave. Najditelj naj ga prijavi proti nagradi pri: **KOBI**, Izanska cesta.

Ne samo ceno,
temveč tudi kakovost izdelka se mora upoštevati pri nabavi poslovnih knjig.
Knjigovoznica K. T. D., tržalinica in tovarnica poslovnih knjig v Ljubljani, Koplarjeva ulica št. 6/II.

Violine od 95 Din, gramofoni od 345 Din, ročne harmonike od 85 Din, mandoline od 136 Din, citre od 192 Din, gitare od 207 Din, lesena in pločevinasta pihala, tamburice i. t. d. v prvovrstni kakovosti, po izredno nizkih cenah, direktno s tovarniškega skladišča.

3 dni na ogled.
Instrument, ki Vam ne bi ugajal, vzamemo nazaj.
Veliki ilustrovani cenik zastoj.
Zahtevajte ga takoj od tržke: Skladišče **MEINEL & HEROLD**, tovarna glasbil, gramofonov in harmonik, Maribor št. 102.

Mnogim še ni znano,

da želodčne in črevesne bolezni, glavobol, nervoz, pomanjkanje spanja, slab tek, zlato žilo, povzroča slaba prebava, katero najučinkovitejše odpravi znani eliksir **FIGOL**. Prepričajte se tudi Vi, da preizkušena zdravilna specialiteta **FIGOL** eliksir uredi prebavo in Vam vrne zdravje. **FIGOL** izdeluje in razpošilja po pošti proti povzetju z navodili uporabe lekarna **DR. Z. SEMELIČ, DUBROVNIK 2.** — Poskusna steklenica z omotom in poštnino 40 Din. Originalni zabojček s 3 steklenicami 105 Din, z 8 steklenicami pa 245 Din.

Neljube dlake

po obrazu in životu sploh, odstranjuje v 5 minutah zanesljivo, brez bolečin in posledic

„Depilatorium Venus“

Cena: 1 zavitek Din 20.—

Vabilo!

Gospe! Gospodje!

Pred nabavo raznega blaga za jesensko in zimsko dobo oglejte si tudi naše zaloge, ki vsebujejo najnovejše vzorce prvovrstnih svetovnih tvrdk sukna.

Blago solidno. — Cene konkurenčne.

Državni nameščenci dobijo blago na obroke brez drugih pristojbinskih stroškov.

Oblačilnica za Slovenijo, r. z. z o. z.
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 7.

Javna zahvala.

Za veliko skrb in požrtvovalnost, ki jo je izkazoval rudniški zdravnik g. dr. **Hugo Baumgarten** v Trbovljah ob času moje težke in dolge bolezni, ker mi je rešil življenje, se mu tem potom javno zahvaljujem. Bog plačaj!

KURNIK TEREZIJA, gostilničarka, Gabersko (Trbovlje).

TAJINSTVENE SILE

hipnoze in sugestij

njih čudežna zdravilna moč, telepatija, vidovitost in mnogo drugih čudes naše duše pojasnjuje na preprosto ter zanimiv način knjiga z **MNOGO PRAKTIČNIMI NAVODILI**, ki se naroča za 28 Din pri »**VEDA IN ZNANOST**«, Celje, Razlagova 8 A.

Trgovino meš. blaga

VZAMEM V NAJEM, ako prvovrstna točka in ugodni pogoji! — Cenjene ponudbe upravi »Slovenca« pod: »**PROMETNA TOČKA**« št. 9320.

Svetovni patent „ZEPHIR“

Lesna trdna ogrevala peč z zračno kurjavo

Z 10 kg drv ogreva sobo skozi 24 ur
»**ZEPHIR**« tvornica peči, Subotica
Dobi se v Ljubljani pri **Breznik & Fritsch**

Naznanilo.

Nova brivnica in damski česalni salon!
Spec. striženje bubi-frizur, onduliranje itd. ter vsa v mojo stroko spadajoča dela najbolje in najceneje. Večletno prakticanje v najboljših salonih v velikih mestih mi daje zmožnost, da zamorem ustreči vsem zahtevam. — Se priporoča

Mar. Mežan, frizerka, Jesenice

3 minute od kolodvora — poleg hotela »Triglav«

Priporočajte

naš list ob vsaki dani priliki
Priporočajte tudi njegov oglasni del.

RAZPRODAJAH

se dobi usakorsino manufakturno blago samo pri

TRPIN, MARIBOR, Glavni trg št. 17.

Radio

Nauk o radiotehniki

Spisal Leopold Andreé

Broširan Din 60.—, vezan Din 76.—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Razpis.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo razpisuje oddajo

slikarskih, pleskarskih, steklarskih in parketnih del

za stanovanjsko hišo na Bleiweisovi cesti. Vsi potrebni podatki se dobe med uradnimi urami v zborničnem uradu.

Zapečatene pravilno opremljene oferte je oddati do **24. t. m. do 12. ure** opoldne pri podpisnem uradu z istočasno založbo 5% vadija.

ZBORNICA ZA TRGOVINO, OBRTO IN INDUSTRIJO V LJUBLJANI.

V neizmerni boli naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem žalostno vest, da je naš nad vse ljubljani oče, gospod

Ivan Vrhnjak

veleposestnik v Pamečah pri Slovenjgradcu

danes v 59. letu starosti umrl.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v petek, dne 25. novembra 1927 popoldne.

Slovenjgradec, dne 23. novembra 1927.

HELENA, soproga.

IVAN, ing. **VINKO**, sinova.

MARIJA, PAVLA, VIKICA, ŠTEFKA, TINKA, ANICA, FANIKA in **MARICA**, hčere.